

ტერმინების გლოსარი¹

(2023–2024 წ.წ.)

* *აგრევირების რისკი* – იმის ალბათობა, რომ შეუსწორებელი და გამოუვლენელი უზუსტობების სიდიდე გადააჭარბებს მთელი ფინანსური ანგარიშგებისთვის დადგენილ არსებითობის დონეს.

* *ანალიზური პროცედურები* – ფინანსური ინფორმაციის შეფასება ფინანსურ და არაფინანსურ მონაცემებს შორის სავარაუდო თანაფარდობების ანალიზის მეშვეობით. ანალიზური პროცედურები მოიცავს აგრეთვე ისეთი გამოვლენილი გადახრების ან თანაფარდობების აუცილებელ გამოკვლევას, რომლებიც შეუთავსებელია სხვა რელევანტური ინფორმაციასთან, ან მნიშვნელოვანი ოდენობით განსხვავდება მოსალოდნელი მაჩვენებლებისაგან.

ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ – ანგარიში, სადაც მოცემულია სუბიექტის სათბურის გაზის ემისიების შემადგენელი ელემენტები და რაოდენობები (ზოგჯერ მას სათბურის გაზების ემისიების ინვენტარიზაციის ანგარიშსაც უწოდებენ) და, საჭიროების შემთხვევაში, შესადარისი ინფორმაცია და განმარტებითი შენიშვნები, მათ შორის ემისიების რაოდენობრივი შეფასებისა და ანგარიშის შედგენის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მოკლე მიმოხილვა. სუბიექტის ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ შეიძლება მოიცავდეს აგრეთვე ემისიების მოცილების ან გამოქვითვების ჩამონათვალს კატეგორიების მიხედვით. როდესაც გარიგება არ მოიცავს სათბურის გაზების ემისიების მთლიან ანგარიშს, ტერმინში „ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ/სათბურის გაზების ანგარიში“ იგულისხმება ანგარიშის მხოლოდ ის ნაწილი, რომელსაც ეხება მოცემული გარიგება. ანგარიში სათბურის გაზების ემისიების შესახებ წარმოადგენს მოცემული გარიგების „განსახილველი საგნის ინფორმაციას“.²

* აღნიშნავს ასს-ში მოცემულ განმატებას.

† აღნიშნავს ხარისხის მართვის სტანდარტებში მოცემულ განმარტებებს.

1. სახელმწიფო სექტორის გარიგებების შემთხვევაში, გლოსარში მოცემულ ცნებებში იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

თუ ბუღალტრული აღრიცხვის ტერმინი განმარტებული არ არის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს ოფიციალურ დოკუმენტებში, უნდა მიმართოთ ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ მოცემულ ტერმინების გლოსარს.

2. მგსს 3000 (გადასინჯული), პუნქტი 12(ყ).

* *ანომალია* – უზუსტობა ან გადახრა, რომელიც აშკარად არ არის გენერალური ერთობლიობის უზუსტობების ან გადახრების რეპრეზენტაციული.

* *არამოდიფიცირებული მოსაზრება* – აუდიტორის მიერ გამოთქმული მოსაზრება, როდესაც აუდიტორი დაასკვნის, რომ ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად³.

* *არაშერჩევითი რისკი* – რისკი, რომ აუდიტორი არასწორ დასკვნებს გამოიტანს ისეთი მიზეზების გამო, რომლებიც დაკავშირებული არ არის შერჩევის რისკთან.

* *არსებითი უზუსტობის რისკი* – რისკი იმისა, რომ ფინანსური ანგარიშგება შეიცავდა არსებით უზუსტობას აუდიტის ჩატარებამდე. მტკიცების დონეზე არსებითი უზუსტობის რისკი შედგება ორი კომპონენტისგან, როგორც ქვემოთაა აღწერილი:

- ა) თანდაყოლილი რისკი – რომელიმე კატეგორიის ოპერაციის, ანგარიშის ნაშთის ან განმარტებითი შენიშვნის შესახებ არსებული მტკიცების მიდრეკილება ისეთი უზუსტობისაკენ, რომელიც შეიძლება, ცალკე აღებული ან სხვა უზუსტობებთან ერთად, არსებითი იყოს შესაბამისი კონტროლის პროცედურების გაუთვალისწინებლად;
- ბ) კონტროლის რისკი – რისკი იმისა, რომ უზუსტობას, რომელიც შეიძლება არსებობდეს ამა თუ იმ კატეგორიის ოპერაციის, ანგარიშის ნაშთის ან განმარტებითი შენიშვნის შესახებ მტკიცებაში და შეიძლება არსებითი იყოს ცალკე აღებული ან სხვა უზუსტობებთან ერთად, თავიდან ვერ აიცილებს, ან დროულად ვერ გამოავლენს და შეასწორებს სუბიექტის შიდა კონტროლი.

არსებითი უზუსტობის რისკი – (მგსს 3000-ის კონტექსტში) – რისკი იმისა, რომ განსახილველი ინფორმაცია შეიცავდა არსებით უზუსტობას გარიგების შესრულებამდე.

* *ასატანი უზუსტობა* – აუდიტორის მიერ დადგენილი ფულადი თანხა, რომელთან მიმართებაშიც აუდიტორი ცდილობს შესაფერისი დონის რწმუნების მოძიებას ისე, რომ გენერალურ ერთობლიობაში ფაქტობრივად არსებული უზუსტობები თანხობრივად აუდიტორის მიერ დადგენილ ფულად თანხას არ აღემატებოდეს.

3. ასს 700-ში (გადასინჯული) – „*მოსაზრების ჩამოყალიბება და დასკვნის წარდგენა ფინანსური ანგარიშგების შესახებ*“, 25-66-ე პუნქტები ეხება ფრაზებს, რომლებიც გამოიყენება აღნიშნული მოსაზრების გამოსახატავად სამართლიანი წარდგენის საფუძვლებისა და შესაბამისობის საფუძვლების შემთხვევაში, შესაბამისად.

* *აუდიტის ძირითადი საკითხები* – საკითხები, რომლებიც, აუდიტორის პროფესიული შეფასებით, ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტში. აუდიტის ძირითადი საკითხების შერჩევა ხდება იმ საკითხებიდან, რომელთა შესახებაც ინფორმაცია მიეწოდათ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს.

* *აუდიტორი* – გამოიყენება იმ პირის ან პირების აღსანიშნავად, რომლებიც ატარებენ აუდიტს. როგორც წესი, ესენი არიან გარიგების პარტნიორი ან გარიგების გუნდის სხვა წევრები, ან, როდესაც შესაფერისია, ფირმა. იმ შემთხვევაში, როდესაც რომელიმე ასს გარკვევით მოითხოვს, რომ ესა თუ ის მოთხოვნა ან პასუხისმგებლობა გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს, მაშინ „აუდიტორის“ ნაცვლად გამოიყენებული იქნება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“. სახელმწიფო სექტორთან დაკავშირებით ცნებებში „გარიგების პარტნიორი“ და „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

* *აუდიტორის ექსპერტი* – ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს აუდიტორი საკმარისი და შესაფერისი აუდიტის მტკიცებულებების მოპოვებაში დასახმარებლად. აუდიტორის ექსპერტი შეიძლება იყოს აუდიტორის შიდა ექსპერტი (რომელიც არის ამ აუდიტორის ფირმის ან ფირმების ქსელის პარტნიორი⁴ ან თანამშრომელი, მათ შორის დროებითი თანამშრომელი), ან აუდიტორის გარე ექსპერტი.

* *აუდიტის დოკუმენტაცია* – ჩანაწერები ჩატარებული აუდიტის პროცედურების, მოპოვებული შესაფერისი აუდიტის მტკიცებულებებისა და აუდიტორის მიერ გამოტანილი დასკვნების შესახებ (ხანდახან ასევე გამოიყენება ტერმინები „სამუშაო დოკუმენტები“ ან „სამუშაო დოკუმენტაცია“).

აუდიტის საერთო სტრატეგია – დოკუმენტი, რომელშიც ასახულია აუდიტის სამუშაოთა მასშტაბი, ჩატარების ვადები და მიმართულებები და ასევე მითითებები აუდიტის დეტალური გეგმის შესადგენად.

* *აუდიტის ფაილი* – ერთი ან მეტი საქაღალდე, ან სხვა ფიზიკური ან ელექტრონული ფორმის ინფორმაციის მატარებელი, რომელიც შეიცავს ჩანაწერებს (აუდიტის დოკუმენტაციას) ამა თუ იმ კონკრეტული გარიგების შესახებ.

* *აუდიტის წინაპირობები* – ხელმძღვანელობის მიერ ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების გამოყენება ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს და ხელმძღვანელობის და, სადაც შე-

4. ტერმინებში „პარტნიორი“ და „აუდიტორული ფირმა“, საჭიროების შემთხვევაში, იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

საფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების თანხმობა მათი პასუხისმგებლობის ამოსავალ დაშვებაზე,⁵ რომლის საფუძველზეც ტარდება ესა თუ ის აუდიტი.

* *აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგება (ასს 810-ის კონტექსტში)* – ფინანსური ანგარიშგება,⁶ რომლის აუდიტი აუდიტორმა ჩაატარა ასს-ების შესაბამისად და საიდანაც მიღებულია კრებსითი ფინანსური ანგარიშგება.

* *აუდიტის მტკიცებულება* – ყველანაირი ინფორმაცია, რომელსაც აუდიტორი იყენებს დასკვნების გამოსატანად, რომელსაც ეყრდნობა მისი აუდიტორული მოსაზრება. აუდიტის მტკიცებულება მოიცავს ბუღალტრულ ჩანაწერებში ასახულ ინფორმაციას, რომელიც საფუძველად უდევს ფინანსურ ანგარიშგებას, აგრეთვე სხვა წყაროებიდან მოპოვებულ ინფორმაციასაც.

* *აუდიტორის დასკვნის თარიღი* – აუდიტორის მიერ შერჩეული თარიღი, რომლითაც ფინანსურ ანგარიშგებაზე გაცემულ თავის დასკვნას ათარიღებს ასს 700-ის მიხედვით⁷.

აუდიტორული ფირმა – (იხ. ფირმა)

აუდიტორული მოსაზრება (იხ. მოდიფიცირებული მოსაზრება და არამოდიფიცირებული მოსაზრება)

აუდიტორის ასოცირებულობა ფინანსურ ინფორმაციასთან – აუდიტორი მაშინ ასოცირდება ფინანსურ ინფორმაციასთან, როდესაც იგი ურთავს თავის დასკვნას ამ ინფორმაციას ან იძლევა ნებართვას, გამოიყენონ მისი სახელი პროფესიული თვალსაზრისით.

* *აუდიტორული რისკი* – რისკი იმისა, რომ აუდიტორი გამოთქვამს არაადეკვატურ აუდიტორულ მოსაზრებას იმ დროს, როდესაც ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს არსებით უზუსტობას. აუდიტორული რისკი წარმოადგენს არსებითი უზუსტობის რისკისა და შეუმჩნეველობის რისკის ფუნქციას.

* *აუდიტორული შერჩევა (შერჩევა)* – აუდიტის პროცედურების გამოყენება მოცემულ გენერალურ ერთობლიობაში შემავალი მუხლების 100%-ზე ნაკლები მუხლების მიმართ, ისე რომ ყველა შესარჩევ მუხლს ჰქონდეს ერთნაირი შერჩევის შანსი, რათა აუდიტორმა მიიღოს დასაბუთებული

5. ასს 200 – „დამოუკიდებელი აუდიტორის საერთო მიზნები და აუდიტის ჩატარება აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“, მე-13 პუნქტი.
6. ასს 200, 13 (ვ) პუნქტში განმარტებულია „ფინანსური ანგარიშგება“.
7. ასს 700 (გადასინჯული) - „მოსაზრების ჩამოყალიბება და დასკვნის წარდგენა ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“.

საფუძველი იმისათვის, რომ ჩამოაყალიბოს დასკვნა იმ გენერალური ერთობლიობისთვის, საიდანაც შეარჩია შერჩევითი ერთობლიობა.

* აუდიტორის წერტილოვანი (ერთი) შეფასება ან შეფასებების დიაპაზონი – სიდიდე, ან სიდიდეების დიაპაზონი, შესაბამისად, რომელსაც აუდიტორი განსაზღვრავს ხელმძღვანელობის მიერ შერჩეული წერტილოვანი შეფასების გასაანალიზებლად.

* *აუდიტორის შეფასებების დიაპაზონი – (იხ. აუდიტორის წერტილოვანი შეფასება)*

აქტივების უკანონო მითვისება – გულისხმობს სუბიექტის აქტივების მოპარვას. ხშირად ამას სჩადიან თანამშრომლები და იპარავენ შედარებით მცირე ოდენობისა და უმნიშვნელო თანხებს. თუმცა, შესაძლებელია, რომ აქტივების მოპარვაში ხელმძღვანელობაც მონაწილეობდეს, რადგან მას, უფრო ხელეწიფება აქტივების მითვისების ფაქტების დამალვა ისეთნაირად, რაც რთული გამოსავლენი იქნება.

† აღმოჩენილი ფაქტები (*ხარისხის მართვის სისტემასთან დაკავშირებით*) – ინფორმაცია ხარისხის მართვის სისტემის დიზაინის, დანერგვისა და ფუნქციონირების შესახებ, რომელიც მიღებულია მონიტორინგის ღონისძიებებისა და გარე ინსპექტირების ჩატარების შედეგად და სხვა რელევანტური წყაროებიდან და მიანიშნებს ერთი ან რამდენიმე ნაკლოვანების არსებობაზე.

აღმოჩენილი ფაქტები (*დმსს 4400-თან (გადასინჯული) დაკავშირებით*) – აღმოჩენილი ფაქტები არის ჩატარებული შეთანხმებული პროცედურების ფაქტობრივი შედეგები. აღმოჩენილი ფაქტები ობიექტურ შემოწმებას ექვემდებარება. ამ დმსს-ში ტერმინი „აღმოჩენილი ფაქტები“ არ მოიცავს არანაირი ფორმის მოსაზრებას ან დასკვნას, არც პრაქტიკოსის მიერ შეთავაზებულ რაიმე რეკომენდაციას.

* *ბიზნესის რისკი* – მნიშვნელოვანი პირობებით, მოვლენებით, გარემოებებით, ქმედებებით ან უმოქმედობით განპირობებული რისკი, რომელსაც შეუძლია უარყოფითად იმოქმედოს სუბიექტის უნარზე, მიაღწიოს დასახულ მიზნებს და განახორციელოს თავისი სტრატეგია, ან არასათანადო მიზნებისა და სტრატეგიის განსაზღვრით განპირობებული რისკი.

* *ბუღალტრული ჩანაწერები* – პირველადი აღრიცხვის ბუღალტრული გატარებების ჩანაწერები და მათი მხარდამჭერი (პირველადი) დოკუმენტები, როგორცაა ჩეკები და ელექტრონული წესით გადარიცხული სახსრების ამსახველი დოკუმენტები, ანგარიშ-ფაქტურები, ხელშეკრულებები, მთავარი ან დმხმარე საბუღალტრო წიგნები, საბუღალტრო გატარებები და ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული კორექტირებები, რომლებიც ასახული არ არის ოფიციალურ საბუღალტრო გატარებებში, აგრეთვე სხვა-

დასხვა სახის სამუშაო ცხრილები (გაანგარიშებები) და ელექტრონული გამოთვლითი ცხრილები, რომლებიც საფუძვლად უდევს დანახარჯების განაწილებას, გამოთვლებს, შეჯერების მასალებსა და ახსნა-განმარტებებს.

* *გადახრა (ასს 505-ის კონტექსტში)* – პასუხი, სადაც მითითებულია, რომ განსხვავება არსებობს დასადასტურებლად მოთხოვნილ ინფორმაციას, ან სუბიექტის ჩანაწერებში არსებულ ინფორმაციასა და დამადასტურებელი მხარის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას შორის.

* *გადახრის ასატანი დონე* – აუდიტორის მიერ განსაზღვრული შიდა კონტროლის დადგენილი პროცედურებიდან გადახრის დონე, რომელთან მიმართებაშიც აუდიტორი ცდილობს შესაფერისი დონის რწმუნების მოძიებას ისე, რომ გენერალური ერთობლიობის ფაქტობრივი გადახრის დონე არ აჭარბებდეს აუდიტორის მიერ დადგენილ გადახრის დონეს.

გამზომი ან შემფასებელი – მხარე(ები), ვინც ზომავს ან აფასებს შესაბამის განსახილველ საგანს კრიტერიუმების გამოყენებით. გამზომს ან შემფასებელს გააჩნია მოცემული განსახილველი საგნის შესაბამისი ცოდნა და გამოცდილება.

* *გამიზნული მომხმარებლები* – ფიზიკური პირი (პირები), ან ორგანიზაცია (ორგანიზაციები) ან პირების ან ორგანიზაციების ჯგუფ(ებ)ი, რომლებიც გამოიყენებენ მარწმუნებელ ანგარიშს პრაქტიკოსის ვარაუდით. ზოგიერთ შემთხვევაში, შეიძლება არსებობდნენ სხვა გამიზნული მომხმარებლებიც, მათ გარდა, ვისთვისაც განკუთვნილია მარწმუნებელი ანგარიში.

* *გამოცდილი აუდიტორი* – ესა თუ ის პირი (ფირმაში მომუშავე ან გარე პირი), რომელსაც გააჩნია აუდიტის ჩატარების პრაქტიკული გამოცდილება და სათანადოდ ერკვევა:

- ა) აუდიტის პროცესებში;
- ბ) ასს-ებსა და მოქმედ საკანონმდებლო და მარეგულირებელ მოთხოვნებში;
- გ) ბიზნესგარემოში, რომელშიც ფუნქციონირებს კონკრეტული სუბიექტი;
- დ) სუბიექტის დარგთან დაკავშირებული აუდიტისა და ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საკითხებში.

გამოკვლევა – სხვა პროცედურებიდან გამოვლენილი პრობლემური საკითხების საფუძვლიანი გამოკვლევა, მათი გადაჭრის მიზნით.

გამოკითხვა – გამოკითხვა მოიცავს სუბიექტის ფარგლებში ან მის გარეთ მცოდნე პირებისაგან როგორც საფინანსო, ისე არასაფინანსო ინფორმაციის მოპოვებას.

გამოკითხვა (მგსს 2400-ის კონტექსტში) – მოიცავს სუბიექტის ფარგლებში ან მის გარეთ მცოდნე პირებისგან ინფორმაციის მოპოვებას.

გამოქვეყნებული ფინანსური ინფორმაცია – საჯაროდ ხელმისაწვდომი ფინანსური ინფორმაცია სუბიექტის, ან შექმნილი საწარმოს, ან გასხვი-სებული საწარმოს შესახებ.

გამოყენებითი კონტროლი კომპიუტერულ საინფორმაციო სისტემებში – მანუალური ან ავტომატიზებული პროცედურები, რომლებიც, როგორც წესი, მუშაობს ბიზნესპროცესების დონეზე. გამოყენებითი კონტროლი, თავისი არსით, შეიძლება იყოს პროფილაქტიკური ან აღმომჩენი და განკუთვნილია იმისათვის, რომ უზრუნველყოს ბუღალტრული ჩანაწერების მთლიანობა. შესაბამისად, გამოყენებითი კონტროლის საშუალებები დაკავშირებულია ისეთ პროცედურებთან, რომლებიც გამოიყენება ოპერაციების ან სხვა ფინანსური მონაცემების ინიცირების, რეგისტრაციის, დამუშავებისა და ანგარიშგებაში წარსადგენად.

* *გამოყენებული კრიტერიუმები (ასს 810-ის (გადასინჯული)⁸ კონტექსტში)* – ხელმძღვანელობის მიერ კრებსითი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული კრიტერიუმები.

განსახილველი საგნის ინფორმაცია – კრიტერიუმების გამოყენებით შესაბამისი განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების შედეგი, ანუ ინფორმაცია, რომელიც მიიღება განსახილველი საგნის მიმართ კრიტერიუმების გამოყენებით.

განუსაზღვრელობა – ვითარება, რომლის შედეგები დამოკიდებულია ისეთ სამომავლო ქმედებებსა თუ მოვლენებზე, რომელთა მართვა და კონტროლი არ ხორციელდება სუბიექტის მიერ, მაგრამ მათ შესაძლოა გავლენა მოახდინონ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

* *გარე დასტური* – აუდიტის მტკიცებულება, რომელიც მოპოვებულია მესამე მხარისგან (დამადასტურებელი მხარე) უშუალოდ აუდიტორისთვის გაგზავნილი წერილობითი პასუხის სახით, ქალაქზე ან ელექტრონული ფორმით, ან სხვა საშუალებით.

გარე საინფორმაციო წყარო – გარე ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია, რომელიც გასცემს ინფორმაციას, რომელიც სუბიექტმა გამოიყენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ან მოიპოვა აუდიტორმა, როგორც აუდიტის მტკიცებულება, როდესაც ამგვარი ინფორმაცია შესაფერისია მომხმარებელთა ფართო წრეებისთვის გამოსაყენებლად. როდესაც ინფორმაციის მომწოდებელი ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია მოქმედებს,

8. ასს 810 (გადასინჯული) – „გარიგებები დასკვნის შედგენაზე კრებსითი ფინანსური ანგარიშგების შესახებ“.

როგორც ხელმძღვანელობის ექსპერტი, მომსახურე ორგანიზაცია,⁹ ან აუდიტორის ექსპერტი¹⁰, ეს ფიზიკური პირი თუ ორგანიზაცია არ მიიჩნევა გარე საინფორმაციო წყაროდ ამ კონკრეტულ ინფორმაციასთან მიმართებით.

*† *გარიგების დოკუმენტაცია* – შესრულებული სამუშაოს, მიღებული შედეგებისა და პრაქტიკოსის მიერ გამოტანილი დასკვნების ამსახველი ოფიციალური ჩანაწერი (ზოგჯერ გამოიყენება ტერმინი „სამუშაო დოკუმენტები“).

გარიგება შეთანხმებული პროცედურების ჩატარებაზე – გარიგება, რომლის დროსაც პრაქტიკოსი დაქირავებულია ისეთი პროცედურების ჩასატარებლად, რომლებზეც შეთანხმდნენ პრაქტიკოსი და დამკვეთი მხარე (და სხვა მხარეები, შესაბამის შემთხვევაში), ასევე ჩატარებული პროცედურებისა და ამ პროცედურების შედეგად აღმოჩენილი ფაქტების შესახებ ინფორმირებისთვის შეთანხმებული პროცედურების ანგარიშში.

გარიგების წერილი – გარიგების შეთანხმებული პირობები წერილის სახით.

გარიგების გარემოებები – კონკრეტული გარიგების განმსაზღვრელი ფართო კონტექსტი, რომელიც მოიცავს: გარიგების პირობებს; გარიგება დასაბუთებული რწმუნების გარიგებაა თუ შეზღუდული რწმუნების გარიგება, შესაბამისი განსახილველი საგნის მახასიათებლებს; გაზომვის ან შეფასების კრიტერიუმებს; გამიზნული მომხმარებლების საინფორმაციო მოთხოვნილებებს; პასუხისმგებელი მხარის, დამკვეთი მხარისა და იმ პირის მახასიათებლებს, რომელიც ასრულებას შეფასებას ან გაზომვას და მათ გარემოს; ასევე სხვა საკითხებს, მაგალითად მოვლენებს, ოპერაციებს, პირობებსა და სუბიექტის პრაქტიკას, რაც შეიძლება მნიშვნელოვან გავლენას ახდენდეს გარიგებაზე.

† *გარიგების გუნდი (ხმს 1-ის კონტექსტში)* – კონკრეტული გარიგების შესრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, ასევე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც პროცედურებს ატარებს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით, გარდა გარე ექსპერტებისა¹¹ და დამკვეთის შიდა აუდიტის განყოფილების თანამშრომლებისა, რომლებიც უშუალო დახმარებას უწევენ გარიგების გუნდს გარიგების შესრულებისას.

9. ასს 402 – „აუდიტორული მოსაზრებები სუბიექტის მიერ მომსახურე ორგანიზაციის გამოყენებაზე“, მე-8 პუნქტი.
10. ასს 620 – „აუდიტორის ექსპერტის სამუშაოს გამოყენება“, მე-6 პუნქტი.
11. ასს 620 – „აუდიტორის ექსპერტის სამუშაოს გამოყენება“, 6(ა) პუნქტში განმარტებულია ტერმინი „აუდიტორის ექსპერტი“.

გარიგების გუნდი (ასს-ების კონტექსტში, განმარტებულია ასს 220-ში (გადასინჯული)) – კონკრეტული აუდიტის გარიგების შემსრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი და ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით ატარებს აუდიტის პროცედურებს, გარდა აუდიტორის გარე ექსპერტისა¹² და დამკვეთის შიდა აუდიტორებისა, რომლებიც უშუალო დახმარებას უწევენ გარიგების გუნდს გარიგების შესრულებისას¹³.

გარიგების გუნდი (მგსს 3000-ის კონტექსტში) – კონკრეტული გარიგების შემსრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, ასევე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც პროცედურებს ატარებს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით, პრაქტიკოსის მიერ დაქირავებული გარე ექსპერტის გარდა.

გარიგების გუნდი (დმსს 4400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) – ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, რომლებიც ასრულებენ შეთანხმებული პროცედურების ჩატარებაზე გარიგებას და ასევე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც პროცედურებს ატარებს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით, ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის მიერ დაქირავებული პრაქტიკოსის გარე ექსპერტის გარდა.

გარიგების გუნდი – (დმსს 4410-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) - კონკრეტული გარიგების შემსრულებელი ყველა პარტნიორი და თანამშრომელი, ასევე ნებისმიერი სხვა პირი, რომელიც პროცედურებს ატარებს მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებით, ფირმის ან ქსელის რომელიმე ფირმის მიერ დაქირავებული გარე ექსპერტების გარდა.

† *გარიგების პარტნიორი (ხმსს 1-ის კონტექსტში)* – პარტნიორი ან ფირმის მიერ დანიშნული სხვა თანამშრომელი, რომელიც პასუხისმგებელია კონკრეტულ გარიგებასა და მის შესრულებაზე, ასევე დასკვნაზე (ანგარიშზე), რომელიც გაიცემა ფირმის სახელით და, რომელსაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს პროფესიული, საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი ორგანოსგან.

გარიგების პარტნიორი (ასს-ების კონტექსტში, განმარტებულია ხმსს 2-ში)¹⁴ – პარტნიორი ან ფირმის მიერ დანიშნული სხვა პირი, რომელიც პასუხისმგებელია კონკრეტულ აუდიტის გარიგებასა და მის შესრულებასთან დაკავშირებით.

12. ტერმინის „აუდიტორის ექსპერტი“ განმარტება იხილეთ ასს 620-ის - „აუდიტორის ექსპერტის სამუშაოს გამოყენება“, 6(ა) პუნქტი.

13. ასს 610 (გადასინჯული 2013 წელს) – „შიდა აუდიტორების სამუშაოს გამოყენება“ - გარე აუდიტორებისთვის ადგენს გარკვეულ ზღვრებს ამგვარი უშუალო დახმარების გამოყენებასთან დაკავშირებით. სტანდარტში ასევე აღიარებულია, რომ გარე აუდიტორს შესაძლოა კანონმდებლობით ეკრძალებოდეს შიდა აუდიტორებისგან უშუალო დახმარების მიღება. ამგვარად, შიდა აუდიტორებისგან უშუალო დახმარების მიღება შეზღუდულია და დაშვებულია მხოლოდ ნებადართულ შემთხვევებში.

ბაზე, ასევე, ფირმის სახელით გაცემულ აუდიტორის დასკვნაზე და ვისაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს პროფესიული, საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი ორგანოსგან.

გარიგების პარტნიორი – (დმსს 4400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) პარტნიორი ან ფირმის მიერ დანიშნული სხვა პირი, რომელიც პასუხისმგებელია კონკრეტულ გარიგებასა და მის შესრულებაზე, ასევე შეთანხმებული პროცედურების ანგარიშზე, რომელიც გაიცემა ფირმის სახელით და რომელსაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს პროფესიული ორგანიზაციისგან, საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი ორგანოსგან.

გარიგების პარტნიორი – (დმსს 4410-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) პარტნიორი ან ფირმის მიერ დანიშნული სხვა პირი, რომელიც პასუხისმგებელია მოცემულ გარიგებასა და მის შესრულებაზე, ასევე დასკვნაზე/ანგარიშზე, რომელიც გაიცემა ფირმის სახელით და ვისაც, აუცილებლობის შემთხვევაში, სათანადო უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს პროფესიული ორგანიზაციისგან, საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი ორგანოსგან.

**გარიგების რისკი –* რისკი იმისა, რომ პრაქტიკოსი არასათანადო დასკვნას გამოიტანს იმ დროს, როდესაც ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს არსებით უზუსტობას.

**† გარიგების ხარისხის მიმოხილვა –* გარიგების გუნდის ყველა მნიშვნელოვანი განსჯისა და ამის საფუძველზე გამოტანილი დასკვნების ობიექტური შეფასება გარიგების ხარისხის მიმოხილველის მიერ, რომელიც დასრულდა არაუგვიანეს გარიგების დასკვნის (ანგარიშის) თარიღისა.

**† გარიგების ხარისხის მიმოხილველი –* პარტნიორი, ფირმაში მომუშავე სხვა პირი ან გარე პირი, რომელიც ფირმის მიერ დანიშნულია გარიგების ხარისხის მიმოხილვის ჩასატარებლად.

**გარე ინსპექტირება –* ფირმის ხარისხის მართვის სისტემასთან ან ფირმის მიერ შესრულებულ გარიგებებთან დაკავშირებით გარე ზედამხედველობის სამსახურის მიერ ჩატარებული ინსპექტირება ან გამოკვლევა.

გასული პერიოდის ფინანსური ინფორმაცია – რომელიმე კონკრეტულ სუბიექტთან მიმართებაში ფინანსური ტერმინებით/მაჩვენებლებით გამოსახული ინფორმაცია, რომელიც, ძირითადად, მიღებულია ამ სუბიექტის ბუღალტრული აღრიცხვის სისტემიდან და ეხება იმ ეკონომიკურ მოვლენებს, რომლებიც მოხდა წარსულში, დროის გარკვეულ პერიოდებში, ან წარსულში დროის გარკვეული მომენტისთვის არსებულ ეკონომიკურ პირობებს ან გარემოებებს.

„გამლილი ხელის მანძილის პრინციპით“ შესრულებული ოპერაცია – ოპერაცია, რომელიც ისეთ ვადებში და ისეთი პირობებით ხორციელდება ერთმანეთთან არადაკავშირებულ დაინტერესებულ მყიდველსა და დაინტერესებულ გამყიდველს შორის, რომ ისინი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად მოქმედებენ თავიანთი საუკეთესო ინტერესებიდან გამომდინარე.

* *გენერალური ერთობლიობა* – მონაცემთა სრული სიმრავლე, საიდანაც ხდება შერჩევითი ერთობლიობის შედგენა და რომლის შესახებაც აუდიტორს სურს დასკვნების გამოტანა.

გრძელვადიანი პროგნოზი – გრძელვადიანი პროგნოზი ისეთი პერსპექტიულ ინფორმაციაა, რომელიც მზადდება:

- ა) ჰიპოთეზური დაშვებების საფუძველზე ისეთი სამომავლო მოვლენებისა და ხელმძღვანელობის ქმედებების შესახებ, რომელთა მოხდენა გარდუვალად არ არის მოსალოდნელი, მაგალითად, როდესაც სუბიექტი ფუნქციონირების საწყის ეტაპზე იმყოფება და გათვალისწინებულია საქმიანობის ხასიათის ძირეული შეცვლა; ან
- ბ) ოპტიმალური მიახლოებითი დაშვებებისა და ჰიპოთეზური დაშვებების საფუძველზე ერთობლივად.

* *დადებითი დასტურის მოთხოვნა* – მოთხოვნა იმისა, რომ დამადასტურებელმა მხარემ უშუალოდ აუდიტორს მიაწოდოს მოთხოვნილი ინფორმაცია ან მიუთითოს, ეთანხმება თუ არა დამადასტურებელი მხარე დასტურის მოთხოვნაში ასახულ ინფორმაციას.

ინსპექტირება (როგორც აუდიტის პროცედურა) – როგორც შიდა, ისე გარე ჩანაწერების ან დოკუმენტების შემოწმება, რომლებიც არსებობს ქალაქულზე, ელექტრონული ან სხვა ფორმით, ან აქტივის ფიზიკური შემოწმება.

დაკვირვება – დაკვირვება გულისხმობს თვალყურის დევნებას სხვა პირთა მიერ პროცესის ან პროცედურების ჩატარებაზე. მაგალითად, აუდიტორის დაკვირვებას სუბიექტის პერსონალის მიერ ჩატარებული მარაგის ინვენტარიზაციაზე ან კონტროლის პროცედურების შესრულებაზე.

* *დაკავშირებული მხარე* – მხარე, რომელიც არის:

- ა) დაკავშირებულ მხარე, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძველებში მოცემული განმარტების თანახმად; ან
- ბ) როდესაც ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძველებით დადგენილი არ არის დაკავშირებულ მხარეთა მოთხოვნები, ან დადგენილია მხოლოდ მინიმალური მოთხოვნები:
 - (i) ფიზიკური პირი ან სუბიექტი, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ, ერთი ან მეტი შუალედური რგოლის მეშვეობით აკონტროლებს ანგარიშვალდებულ სუბიექტს ან მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს მასზე;

- (ii) სხვა სუბიექტი, რომელსაც ანგარიშვალდებული სუბიექტი პირდაპირ ან არაპირდაპირ, ერთი ან მეტი შუალედური რგოლის მეშვეობით აკონტროლებს, ან მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს მასზე; ან
- (iii) სხვა სუბიექტი, რომელიც ანგარიშვალდებულ სუბიექტთან ერთად საერთო კონტროლის ქვეშ იმყოფება:
 - ა. საერთო მაკონტროლებელი მფლობელობის მეშვეობით;
 - ბ. ოჯახის წევრი მესაკუთრეების მეშვეობით; ან
 - გ. საერთო უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მეშვეობით.

თუმცა, საერთო კონტროლის ქვეშ მყოფი სუბიექტები (ეროვნული, რეგიონალური ან ადგილობრივი ხელისუფლება), არ მიიჩნევა დაკავშირებულად, თუ ისინი ერთმანეთთან მნიშვნელოვანი ინტენსივობით არ ახორციელებენ მნიშვნელოვან ოპერაციებს ან ერთმანეთში არ ცვლიან მნიშვნელოვან რესურსებს.

დაკავშირებული მომსახურება – (აუდიტთან) დაკავშირებული მომსახურება მოიცავს შეთანხმებული პროცედურებისა და კომპილაციურ გარიგებებს.

დამატებითი ინფორმაცია – ფინანსური ანგარიშგებასთან ერთად წარმოდგენილი ინფორმაცია, რომლის წარდგენაც არ მოითხოვება ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლებით. როგორც წესი, მოცემულია დამხმარე ცხრილების ან დამატებითი განმარტებების (კომენტარების) სახით.

დამატებითი პროცედურები – პროცედურები, რომლებიც ტარდება შეფასებულ არსებითი უზუსტობის რისკებზე რეაგირების მიზნით, მათ შორის კონტროლის ტესტები (თუ ასეთი არსებობს), ოპერაციებისა და ანგარიშთანაშეთების ელემენტების ტესტები და ანალიზური პროცედურები.

„*დამოუკიდებლობა*“ *ცნება*¹⁴ – მოიცავს:

- ა) აზროვნების დამოუკიდებლობას – გონების ისეთი მდგომარეობა, როდესაც დასკვნის გამოტანა შესაძლებელია ისე, რომ პირი არ განიცდიდეს ზეგავლენას, რის გამოც პროფესიული განსჯისას კომპრომისზე წავიდოდა და, ამგვარად, მას საშუალებას აძლევს, იმოქმედოს პატიოსნად, ობიექტურად და პროფესიული სკეპტიციზმით;

14. განმარტებულია *ბესს-ის პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსში* (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) (ბესს-ის კოდექსი).

ბ) გარეგნულ დამოუკიდებლობას – ისეთი ფაქტებისა და სიტუაციების თავიდან აცილება, რომლებიც იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გონიერი და ინფორმირებული მესამე მხარე, სავარაუდოდ, დაასკვნის, რომ ფირმის, ანდა აუდიტის ან სხვა მარწმუნებელი გარიგების გუნდის წევრის პატიოსნება, ობიექტურობა, ან პროფესიული სკეპტიციზმი შელახულია.

დამკვეთი მხარე – მხარე(ები), ვინც ქირობს პრაქტიკოსს მარწმუნებელი გარიგების შესასრულებლად.

* *დარღვევა (ასს 250-ის (გადასინჯული) კონტექსტში¹⁵)* – წინასწარგანზრახული ან უნებლიე ქმედება, ან ამა თუ იმ ვალდებულების უგულებელყოფა სუბიექტის, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების, ხელმძღვანელობის ან სხვა პირთა მიერ, რომლებიც მუშაობენ სუბიექტისთვის, ან მისი ხელმძღვანელობით, რომელიც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას. დარღვევაში არ იგულისხმება პირადი არამართლზომიერი საქციელი, რომელიც დაკავშირებული არ არის სუბიექტის სამეწარმეო საქმიანობასთან.

*† *დასაბუთებული რწმუნება* – (აუდიტის გარიგებებისა და ხმს-ების კონტექსტში) რწმუნების მაღალი, მაგრამ არა აბსოლუტური დონე.

დასაბუთებული რწმუნების გარიგება – (იხ. *მარწმუნებელი გარიგება*)

* *დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერასა და დიზაინზე* (ასს 402-ში¹⁶ მოიხსენიება, როგორც 1-ლი ტიპის დასკვნა), რომელიც მოიცავს:

ა) მომსახურე ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებულ, მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობას, რომლებიც შექმნილი და დანერგილი იყო რომელიმე კონკრეტული თარიღისთვის; და

ბ) დასაბუთებული რწმუნების გასაცემად გამიზნულ, მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის დასკვნას, რომელიც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მოსაზრებას მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობის სისწორისა და კონტროლის პროცედურების

15. ასს 250 (გადასინჯული) - „კანონმდებლობის გათვალისწინება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის დროს“.

16. ასს 402 - „აუდიტორული მოსაზრებები სუბიექტის მიერ მომსახურე ორგანიზაციის გამოყენებაზე“.

რების დიზაინის ადეკვატურობის შესახებ, კონტროლის კონკრეტული მიზნების მიღწევის უნარის თვალსაზრისით.

დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერასა და დიზაინზე (მგსს 3402-ში¹⁷ მოიხსენიება, როგორც 1-ლი ტიპის დასკვნა) (მგსს 3402-ის კონტექსტში), რომელიც მოიცავს:

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერას;
- ბ) მომსახურე ორგანიზაციის წერილობით განცხადებას იმის თაობაზე, რომ ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით და შესაფერისი კრიტერიუმების საფუძველზე:
 - (i) მოცემული აღწერა სამართლიანად ასახავს მომსახურე ორგანიზაციის იმ სისტემას, რომელიც შექმნილი და დანერგილი იყო მითითებული თარიღისთვის;
 - (ii) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებულ კონტროლის მიზნებთან დაკავშირებული კონტროლის საშუალებები სათანადოდ იყო ორგანიზებული მითითებული თარიღისთვის; და
- გ) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელ დასკვნას, რომელიც შეიცავს დასაბუთებული რწმუნების დასკვნას/მოსაზრებას ზემოთ (ბ) ნაწილის (i) და (ii) პუნქტებში მოცემულ საკითხებთან დაკავშირებით.

* *დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერის, მათი დიზაინისა და ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ* (ასს 402-ში მოიხსენიება, როგორც მე-2 ტიპის დასკვნა), რომელიც მოიცავს:

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებულ, მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი კონტროლის პროცედურების აღწერილობას, რომლებიც შექმნილი და დანერგილი იყო რომელიმე კონკრეტული თარიღისათვის ან კონკრეტულ პერიოდში და ზოგიერთ შემთხვევაში, მათი ფუნქციონირების ეფექტიანობის დახასიათებას მითითებულ პერიოდში; და
- ბ) დასაბუთებული რწმუნების გასაცემად გამიზნულ, მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის დასკვნას, რომელიც მოიცავს:
 - (i) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მოსაზრებას მომსახურე ორგანიზაციის სისტემის, კონტროლის მიზნებისა და შესაბამისი

17. მგსს 3402 - „მარწმუნებელი დასკვნები მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების შესახებ“.

კონტროლის პროცედურების აღწერილობის სისწორის, კონტროლის პროცედურების დიზაინის ადეკვატურობის შესახებ, კონტროლის კონკრეტული მიზნების მიღწევის უნარის თვალსაზრისით და ასევე ამ კონტროლის პროცედურების ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ; და

- (ii) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მიერ ჩატარებული კონტროლის ტესტებისა და მათი შედეგების აღწერას.

დასკვნა მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერის, მისი დიზაინისა და ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ (რომელიც მგსს 3402-ში მოხსენიებულია, როგორც „მეორე ტიპის დასკვნა“) (მგსს 3402-ის კონტექსტში), რომელიც მოიცავს:

- ა) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერას;
- ბ) მომსახურე ორგანიზაციის წერილობით განცხადებას იმის თაობაზე, რომ ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით და შესაფერისი კრიტერიუმების საფუძველზე:
 - (i) მოცემული აღწერა სამართლიანად ასახავს მომსახურე ორგანიზაციის იმ სისტემას, რომელიც შექმნილი და დანერგილი იყო მითითებული პერიოდის განმავლობაში;
 - (ii) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებულ კონტროლის მიზნებთან დაკავშირებული კონტროლის საშუალებები სათანადოდ იყო ორგანიზებული მითითებული პერიოდის განმავლობაში; და
 - (iii) მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებულ კონტროლის მიზნებთან დაკავშირებული კონტროლის საშუალებები ეფექტიანად ფუნქციონირებდა მითითებული პერიოდის განმავლობაში; და
- გ) მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელ დასკვნას, რომელიც შეიცავს:
 - (i) დასაბუთებული რწმუნების დასკვნას/მოსაზრებას ზემოთ (ბ) ნაწილის (i) – (iii) პუნქტებში მოცემულ საკითხებთან დაკავშირებით; და
 - (ii) კონტროლის ტესტების აღწერას და მათ შედეგებს.

დაუკორექტირებელი ფინანსური ინფორმაცია – სუბიექტის ფინანსური ინფორმაცია, რომლის მიმართაც პასუხისმგებელი მხარე ასრულებს პროფორმა კორექტირებებს, პროფორმა ინფორმაციის მისაღებად.

** ელემენტი – (იხ. ფინანსური ანგარიშგების ელემენტი)*

ემისიები – სათბურის გაზები, რომლებიც შესაბამის პერიოდში ატმოსფეროში იყო გაფრქვეული ან გაიფრქვეოდა, რომ არ განხორციელებულიყო მათი დაკავება და მშთანთქმელისკენ მიმართვა. ემისიები შეიძლება დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

- პირდაპირი ემისიები (ცნობილია ასევე როგორც 1-ელი კატეგორიის ემისიები), ანუ ემისიები ისეთი წყაროებიდან, რომლებიც სუბიექტს ეკუთვნის ან სუბიექტი აკონტროლებს. (იხ: პუნქტი გ8)
- არაპირდაპირი ემისიები, რომლებიც წარმოიქმნება სუბიექტის საქმიანობის შედეგად, მაგრამ მათი ემისია ხდება ისეთი წყაროებიდან, რომლებიც სხვა სუბიექტი ეკუთვნის ან სხვა სუბიექტი აკონტროლებს. არაპირდაპირი ემისიები, თავის მხრივ, შეიძლება კიდევ დაიყოს კატეგორიებად:
 - მე-2 კატეგორიის ემისიები, ანუ ემისიები, რომლებიც დაკავშირებულია სუბიექტისთვის გადაცემულ ან სუბიექტის მიერ მოხმარებულ ენერგიასთან.
 - მე-3 კატეგორიის ემისიები, ანუ ყველა სხვა არაპირდაპირი ემისიები.

ემისიების გამოქვითვა – ნებისმიერი მუხლი, რომელიც ასახულია სუბიექტის სათბურის გაზების ანგარიშგებაში და გამოიქვითება ანგარიშგებაში ასახული ემისიების მთლიანი მოცულობიდან, მაგრამ არ წარმოადგენს მოცილებას; როგორც წესი, აღნიშნული მოიცავს შესყიდულ ჩასათვლელ კვოტებს, მაგრამ შეიძლება მოიცავდეს აგრეთვე სხვა ინსტრუმენტებს ან მექანიზმებს, როგორცაა, მაგალითად გარკვეული მაჩვენებლების მიღწევის შედეგად მოპოვებული კრედიტები ან კვოტები, რომლებიც აღიარებულია რეგულირების სისტემით ან სხვა სქემით, რომელშიც მონაწილეობს სუბიექტი.

ემისიების გამოსათვლელი კოეფიციენტი – საქმიანობის ზომის ერთეულის გადამყვანი მათემატიკური წილადი ან კოეფიციენტი (მაგალითად, მოხმარებული საწვავი ლიტრებში, გავლილი კილომეტრები, ნახირში პირუტყვის რაოდენობა, ან წარმოებული პროდუქცია ტონებში) მოცემულ საქმიანობასთან დაკავშირებული სათბური გაზების სავარაუდო რაოდენობაში.

ემისიების კვოტებით ვაჭრობის სისტემა – საბაზრო მიდგომა, რომელიც გამოიყენება სათბურის გაზების ემისიების კონტროლისთვის, ემისიის შემცირების ეკონომიკური სტიმულირების მექანიზმების მეშვეობით.

ემისიის ტიპი – ემისიების კლასიფიკაცია, მაგალითად, ემისიის წყაროს, გაზის ტიპის, რეგიონის ან სივრცის მიხედვით.

ექსპერტი – (იხ. აუდიტორის ექსპერტი და ხელმძღვანელობის ექსპერტი)

* *ექსპერტული ცოდნა* – ამა თუ იმ კონკრეტული სფეროს შესაფერისი უნარები, ცოდნა და ამ სფეროში გამოცდილება.

თავიდან ბოლომდე გავლის ტესტი – ოპერაციების შერჩევა და მათზე დაკვირვება საინფორმაციო სისტემის შესაბამისი პროცესის მეშვეობით.

*† *თანამშრომლები* – ფირმის მიერ დაქირავებული პროფესიონალები, პარტნიორების გარდა, მათ შორის ექსპერტები.

* *თანდაყოლილი რისკი (იხ. არსებითი უზუსტობის რისკი)*

* *თაღლითობა* – ხელმძღვანელობის, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების, თანამშრომლების, ან მესამე მხარეების ერთი ან მეტი წარმომადგენლის მიერ ჩადენილი წინასწარგანზრახული ქმედება, რომელიც გულისხმობს მოტყუებას უსამართლო ან უკანონო უპირატესობის მოპოვების მიზნით.

* *თაღლითობის რისკფაქტორები* – ისეთი მოვლენები ან პირობები, რომლებიც მინიშნებს თაღლითობის ჩადენის მასტიმულირებელი ან იძულებითი ფაქტორების არსებობაზე, ან ქმნის თაღლითობის ჩადენის შესაძლებლობას.

გაყალბებული ფინანსური ანგარიშგება – გაყალბებული ფინანსური ანგარიშგება გულისხმობს განზრახ დაშვებულ უზუსტობებს, მათ შორის თანხების ან სხვა ინფორმაციის გამოტოვებას, ან ფინანსურ ანგარიშგებაში მათ წარმოდგენას იმგვარად, რომ შეცდომაში შეიყვანოს ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელი.

კომპილაციური გარიგება – გარიგება, რომლის დროსაც პრაქტიკოსი იყენებს ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების სფეროში თავის ცოდნასა და გამოცდილებას ხელმძღვანელობის დასახმარებლად, ფინანსური ინფორმაციის მომზადებასა და წარდგენაში ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად და წარადგენს ანგარიშს დმსს 4410-ის (გადასინჯული) მოთხოვნების შესაბამისად. ამ დმსს-ის ტექსტში სიტყვები „კომპილაცია“ და „კომპილაციური“ სწორედ ამ კონტექსტში გამოიყენება.

* *კომპონენტი* – სუბიექტი, ბიზნესერთეული, ფუნქცია ან სამეწარმეო საქმიანობა, ან მათი რაიმე სახის კომბინაცია, რომელიც აუდიტორმა განსაზღვრა, როგორც ასეთი, ჯგუფის აუდიტში აუდიტის პროცედურების დაგეგმვისა და ჩატარების მიზნებისთვის.

* *კომპონენტის აუდიტორი* – აუდიტორი, რომელიც აუდიტის სამუშაოს ასრულებს კომპონენტთან დაკავშირებით ჯგუფის აუდიტის მიზნებისთვის. ჯგუფის აუდიტში კომპონენტის აუდიტორი გარიგების გუნდს განეკუთვნება.

***კომპონენტის ხელმძღვანელობა** – ხელმძღვანელობა, რომელიც პასუხისმგებელია კომპონენტზე.

***კომპონენტის სამუშაო არსებითობა** – თანხა, რომელიც აუდიტორმა განსაზღვრა აგრეგირების რისკის მისაღებ დაბალ დონემდე შესამცირებლად, კომპონენტთან დაკავშირებით აუდიტის პროცედურების დაგეგმვისა და ჩატარების მიზნებისთვის.

კომპიუტერული აუდიტის ტექნიკა – აუდიტორული პროცედურების ჩატარება კომპიუტერის, როგორც აუდიტის ინსტრუმენტის, გამოყენებით.

***კონტროლი** – პოლიტიკა ან პროცედურები, რომლებსაც სუბიექტი ადგენს ხელმძღვანელობის ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ განსაზღვრული კონტროლის მიზნების მისაღწევად. ამ კონტექსტში:

- (i) პოლიტიკა არის პრინციპული დებულებები იმის თაობაზე, რა უნდა გაკეთდეს ან რა არ უნდა გაკეთდეს კონტროლის განსახორციელებლად სუბიექტის ფარგლებში. ამგვარი დებულებები შეიძლება წარმოდგენილი იყოს დოკუმენტური სახით, აშკარად ჩანდეს ინფორმირების სხვა საშუალებებში/შეტყობინებებში ან იგულისხმებოდეს მოქმედებებსა და გადაწყვეტილებებში;
- (ii) პროცედურები არის პოლიტიკის პრაქტიკაში რეალიზებისთვის განკუთვნილი ქმედებები.

კონტროლის გარემო – მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისა და ხელმძღვანელობის მმართველობითი ფუნქციები და საერთო პოზიცია, ინფორმირებულობა და ქმედებები, რომლებიც ეხება შიდა კონტროლის სისტემასა და სუბიექტისათვის მის მნიშვნელობას. კონტროლის გარემო შიდა კონტროლის ერთ-ერთი კომპონენტია.

კონტროლის მიზანი – კონტროლის სისტემის რომელიმე ასპექტის მიზანი ან ამოცანა. კონტროლის მიზნები დაკავშირებულია იმ რისკებთან, რომლებიც უნდა შეამციროს კონტროლის საშუალებებმა.

*** კონტროლის რისკი (იხ. არსებითი უზუსტობის რისკი)**

*** კონტროლის ტესტი (მგსს 3402-ის კონტექსტში)** – პროცედურა, რომელიც განკუთვნილია კონტროლის საშუალებების ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესაფასებლად, მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში ჩამოყალიბებული კონტროლის მიზნების მიღწევის თვალსაზრისით.

კონტროლის ტესტი – აუდიტის პროცედურა, რომელიც განკუთვნილია მტკიცების დონეზე კონტროლის პროცედურების ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესაფასებლად, არსებითი უზუსტობების თავიდან აცილების, ან გამოვლენისა და გამოსწორების შესაძლებლობის კუთხით.

კორპორაციული მმართველობა – (იხ. მმართველობა)

* *კრებსითი ფინანსური ანგარიშგება (ასს 810-ის კონტექსტში)* – გასული პერიოდის ინფორმაცია, რომელიც შედგენილია ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე, მაგრამ ამ ფინანსურ ანგარიშგებასთან შედარებით უფრო მცირე ინფორმაციას შეიცავს, თუმცა სტრუქტურულად სუბიექტის ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ინფორმაციის შესაბამისად არის წარმოდგენილი და გვიჩვენებს სუბიექტის ეკონომიკურ რესურსებს ან ვალდებულებებს დროის გარკვეული მომენტისთვის, ან მათში მომხდარ ცვლილებებს დროის გარკვეულ პერიოდში.¹⁸

კრიტიკიუმები – ამოსავალი საკონტროლო მაჩვენებლები (ბაზა), რომელიც გამოიყენება განსახილველი საგნის შესაფასებლად ან გასაზომად. „შესაფერისი კრიტიკიუმები“ ის კრიტიკიუმებია, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული გარიგებისათვის.

* *მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები* – პირი (პირები) ან ორგანიზაცია (ორგანიზაციები) (მაგ., კორპორაციული სატრასტო ორგანიზაცია), რომლებსაც გააჩნიათ სუბიექტის სტრატეგიულ მიმართულებაზე ზედამხედველობის პასუხისმგებლობა და სუბიექტის ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ვალდებულებები. ასეთ ვალდებულებებს განეკუთვნება ზედამხედველობის გაწევა ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესზე. ზოგიერთ იურისდიქციაში, ზოგიერთ სუბიექტში მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებში შეიძლება შედიოდნენ ხელმძღვანელობის წარმომადგენლები, მაგალითად აღმასრულებელი დირექტორები, რომლებიც კერძო ან სახელმწიფო სექტორის სუბიექტის მმართველი საბჭოს წევრები არიან, ან მესაკუთრე მმართველი.¹⁹

მარწმუნებელი გარიგება – გარიგება, რომლის დროსაც პრაქტიკოსის მიზანია საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებების მოპოვება, რათა წარმოადგინოს თავისი დასკვნა, რომლის მიზანია აამაღლოს პასუხისმგებელი მხარის გარდა სხვა გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონე განსახილველი საგნის ინფორმაციის (ანუ, კრიტიკიუმებთან მიმართებით განსახილველი საგნის შეფასების ან გაზომვის შედეგების) მიმართ. თითოეული მარწმუნებელი გარიგება კლასიფიცირდება ორი ასპექტის მიხედვით:

- (i) დასაბუთებული რწმუნების გარიგება ან შეზღუდული რწმუნების გარიგება:

18. იხ. ასს 200, პუნქტი 13(ვ).

19. განსხვავებული მმართველობის სტრუქტურის გასაცნობად, იხ. ასს 260-ის - „მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ინფორმირება“- გ1-გ8 პუნქტები.

- ა. დასაბუთებული რწმუნების გარიგება – მარწმუნებელი გარიგება, როდესაც პრაქტიკოსი გარიგების რისკს ამცირებს გარიგების ვითარებისათვის მისაღებ დაბალ დონემდე, რაც წარმოადგენს პრაქტიკოსის დასკვნის საფუძველს. პრაქტიკოსის დასკვნა ჩამოყალიბდება ისეთი ფორმით, რომელიც ასახავს პრაქტიკოსის მოსაზრებას კრიტერიუმებთან მიმართებით შესაბამისი განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების შედეგების შესახებ;
 - ბ. შეზღუდული რწმუნების გარიგება – მარწმუნებელი გარიგება, როდესაც პრაქტიკოსი გარიგების რისკს ამცირებს გარიგების ვითარებისათვის მისაღებ დაბალ დონემდე, რის საფუძველზეც აყალიბებს დასკვნას, მაგრამ ეს რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე დასაბუთებული რწმუნების გარიგებისათვის. პრაქტიკოსის დასკვნა გამოიხატება ისეთი ფორმით, რომელიც გადმოსცემს პრაქტიკოსის მოსაზრებას იმის თაობაზე, ჩატარებული პროცედურებისა და მოპოვებული მტკიცებულებების შედეგად პრაქტიკოსის ყურადღება მიიქცია თუ არა ისეთმა საკითხმა (საკითხებმა), რაც მას დაარწმუნებდა, რომ განსახილველი საგნის ინფორმაცია შეიცავს არსებით უზუსტობას. ამასთან, შეზღუდული რწმუნების გარიგებაში ჩასატარებელი პროცედურების ხასიათი, ვადები და მოცულობა უფრო შეზღუდულია იმასთან შედარებით, რაც აუცილებელია დასაბუთებული რწმუნების გარიგებისთვის, მაგრამ მათი განხორციელება იგეგმება ისეთი დონის რწმუნების მისაღებად, რომელიც, პრაქტიკოსის პროფესიული განსჯით, გონივრული იქნება. იმისათვის, რომ პრაქტიკოსის მიერ მიღწეული რწმუნების დონე გონივრული იყოს, ის ხელს უნდა უწყობდეს გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონის ამაღლებას განსახილველი საგნის ინფორმაციის შესახებ იმდენად, რაც აშკარად მეტი იქნება არაარსებითზე.
- (ii) დამოწმების გარიგება ან უშუალო შეფასების გარიგება:
- ა. დამოწმების გარიგება – მარწმუნებელი გარიგება, რომლის დროსაც შესაბამის განსახილველ საგანს კრიტერიუმების გამოყენებით ზომავს ან აფასებს სხვა მხარე და არა პრაქტიკოსი. ზემოაღნიშნული სხვა მხარე ხშირად გაზომვის ან შეფასების შედეგად მიღებულ ინფორმაციას (განსახილველი საგნის ინფორმაცია) წარმოადგენს ანგარიშის ან გარკვეული ტიპის განცხადების სახით. ამასთან, ზოგ შემთხვევაში, განსახილველი საგნის ინფორმაცია შეიძლება წარმოდგენილი იყოს პრაქტიკოსის მიერ შედგენილ მარწმუნებელ ანგარიშში. დამოწმების გარიგებაში პრაქტიკოსის დასკვნა მიუთითებს, შეიცავს თუ არა არსებით

უზუსტობას განსახილველი საგნის ინფორმაცია. პრაქტიკოსის დასკვნის ტექსტი შეიძლება გამოხატული იყოს:

- i. შესაბამისი განსახილველი საგნისა და გამოსაყენებელი კრიტერიუმების ტერმინებით;
 - ii. შესაბამისი განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და გამოსაყენებელი კრიტერიუმების ტერმინებით; ან
 - iii. შესაბამისი მხარის (მხარეების) განცხადების საფუძველზე.
- ბ. პირდაპირი მარწმუნებელი გარიგება – მარწმუნებელი გარიგება, სადაც პრაქტიკოსი ზომავს და აფასებს განსახილველ საგანს შესაფერისი კრიტერიუმების გამოყენებით და მიღებულ განსახილველის საგნის ინფორმაციას წარმოადგენს როგორც მარწმუნებელი ანგარიშის ნაწილს, ან ურთავს მარწმუნებელ ანგარიშს. უშუალო შეფასების გარიგების შემთხვევაში პრაქტიკოსის დასკვნა ეხება კრიტერიუმების გამოყენებით განსახილველი საგნის გაზომვის ან შეფასების საბოლოო შედეგს.

მარწმუნებელი გარიგების რისკი – რისკი იმისა, რომ პრაქტიკოსი არასათანადო დასკვნას გამოიტანს იმ დროს, როდესაც განსახილველი საგნის ინფორმაცია არსებით უზუსტობას შეიცავს.

მარწმუნებელი მომსახურების შესაფერისი უნარები და მეთოდები – დაგეგმვის, მტკიცებულებების შეგროვების, მტკიცებულებების შეფასების, ინფორმირებისა და ანგარიშის შესადგენად აუცილებელი უნარები და მეთოდები, რომელსაც ავლენს მარწმუნებელი გარიგების შემსრულებელი პრაქტიკოსი და რომლებიც განსხვავდება ნებისმიერი კონკრეტული მარწმუნებელი გარიგების განსახილველი საგნის ან მისი გაზომვის და შეფასებისთვის აუცილებელი ცოდნისგან.

მიზანშეწონილი კრიტერიუმები – (იხ. *კრიტერიუმები*)

მიმოხილვის გარიგება – მიმოხილვის გარიგების მიზანია აუდიტორს მისცეს საშუალება (ისეთი პროცედურების საფუძველზე, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფს აუდიტისათვის აუცილებელ ყველა მტკიცებულებას) დაადგინოს, მიიქცია თუ არა აუდიტორის ყურადღება ისეთმა ფაქტმა, რომელიც მას დაარწმუნებდა, რომ ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მომზადებული არ არის ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძველების შესაბამისად.

მიმოხილვის პროცედურები – პროცედურები, რომელთა ჩატარებაც აუცილებლად მიიჩნევა მიმოხილვის გარიგების მიზნის მისაღწევად. ეს პროცედურებია, ძირითადად, სუბიექტის პერსონალის გამოკითხვა და ფინანსური მონაცემების მიმართ ანალიზური პროცედურების ჩატარება.

მიმოხილვის მასშტაბი – მიმოხილვის პროცედურები, რომლებიც აუცილებლად მიიჩნევა მიმოხილვის მიზნის მისაღწევად კონკრეტულ გარემოებაში.

მმართველობა – ცნება მმართველობა გამოიყენება იმ პირების როლის დასახასიათებლად, რომლებსაც გააჩნიათ სუბიექტის სტრატეგიულ მიმართულებაზე ზედამხედველობის პასუხისმგებლობა და სუბიექტის ანგარიშვალდებულებასთან დაკავშირებული ვალდებულებანი.

მნიშვნელოვნება – საკითხის შედარებითი მნიშვნელობა, კონტექსტის გათვალისწინებით. საკითხის მნიშვნელოვნებას პრაქტიკოსი განიხილავს შესაბამის კონტექსტში, კონკრეტული გარემოებების გათვალისწინებით. განიხილვა შეიძლება ეხებოდეს, მაგალითად, საკითხის ცვლილების ან მისი გავლენის გონივრულ პერსპექტივას პრაქტიკოსის დასკვნის გამიზნული მომხმარებლების გადაწყვეტილებებზე; ან, მეორე მაგალითი – როდესაც კონტექსტი არის განსჯა იმის დასადგენად, ამა თუ იმ საკითხის შესახებ უნდა ეცნობოს თუ არა მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, იმის მიუხედავად, პრაქტიკოსი ამ საკითხს მნიშვნელოვნად მიიჩნევს თუ არა თავისი მოვალეობებისთვის. მნიშვნელოვნების განიხილვა შესაძლებელია რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ფაქტორების კონტექსტში, როგორც არის, მაგალითად, შედარებითი სიდიდე, ხასიათი და გავლენა განსახილველ საკითხზე, ასევე გამიზნული მომხმარებლების გაცხადებული ინტერესები.

* *მნიშვნელოვან გარემოებათა ამსახველი აბზაცი* – აუდიტორის დასკვნაში ჩართული აბზაცი, რომელიც ისეთ საკითხ სეხება, რომელიც სათანადოდ არის წარდგენილი ფინანსურ ანგარიშგებაში ან განმარტებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში, მაგრამ, აუდიტორის აზრით, იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ გადამწყვეტ როლს ითამაშებს მომხმარებლებისთვის, ფინანსური ანგარიშგების გაგების თვალსაზრისით.

* *მნიშვნელოვანი რისკი* – გამოვლენილი არსებითი უზუსტობის რისკი:

- ა) რომლისთვისაც თანდაყოლილი რისკის შეფასება თანდაყოლილი რისკის დიაპაზონში ზედა ზღვარს/ზოლო მნიშვნელობას უახლოვდება იმდენად, რამდენადაც თანდაყოლილი რისკფაქტორები ახდენს გავლენას უზუსტობის წარმოქმნის ალბათობისა და პოტენციური უზუსტობის მოსალოდნელი სიდიდის კონკრეტულ კომბინაციაზე; ან
- ბ) რომელიც მნიშვნელოვან რისკად მიიჩნევა სხვა ასს-ების მოთხოვნების შესაბამისად.

მნიშვნელოვანი სივრცე – უბანი/მოწყობილობა, რომელიც თავისთავად მნიშვნელოვანია სათბურის გაზების ანგარიშგებაში ასახულ მთლიან ემიციებთან შედარებითი მისი ემისიების რაოდენობის გამო, ან მისი განსა-

კუთრებული ხასიათის ან გარემოებების გამო, რაც წარმოქმნის არსებითი უზუსტობის გარკვეულ რისკებს.

* *მოდულიზირებული მოსაზრება* – პირობითი მოსაზრება, უარყოფითი მოსაზრება ან უარი მოსაზრების გამოთქმაზე.

მოკლევადიანი პროგნოზი – პერსპექტიული ინფორმაცია, რომელიც მომზადებულია სუბიექტის ხელმძღვანელობის პირობითი დაშვებების საფუძველზე ისეთი სამომავლო მოვლენების ან ხელმძღვანელობის ქმედებების შესახებ, რომელთაც ვარაუდობს ხელმძღვანელობა აღნიშნული ინფორმაციის მომზადების მომენტში (ოპტიმალური მიახლოებითი დაშვებები).

* *მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორი* – აუდიტორი, რომელიც მომსახურე ორგანიზაციის მოთხოვნით წარმოადგენს მარწმუნებელ დასკვნას, მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის სისტემის შესახებ.

მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორი (მგსს 3402-ის კონტექსტში) – პრაქტიკოსი, რომელიც მომსახურე ორგანიზაციის მოთხოვნით წარმოადგენს მარწმუნებელ დასკვნას, მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის სისტემის შესახებ.

* *მომსახურე ორგანიზაცია* – მესამე მხარის ორგანიზაცია (ან მესამე მხარის ორგანიზაციის ქვედანაყოფი), რომელიც ისეთი ტიპის მომსახურებას უწევს მომხმარებელ სუბიექტებს, რომლებიც წარმოადგენს ამ სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი საინფორმაციო სისტემების ნაწილს.

მომსახურე ორგანიზაცია (მგსს 3402-ის კონტექსტში) – მესამე მხარის ორგანიზაცია (ან მესამე მხარის ორგანიზაციის ქვედანაყოფი), რომელიც ისეთი ტიპის მომსახურებას უწევს მომხმარებელ სუბიექტებს, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს ამ სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი შიდა კონტროლის სისტემის ნაწილს.

მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებები – კონტროლის იმ მიზნის მისაღწევად განკუთვნილი კონტროლის საშუალებები, რომელსაც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელი დასკვნა.

მომსახურე ორგანიზაციის განცხადება – წერილობითი განცხადება იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც აღწერილია მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერის, მათი დიზაინისა და ფუნქციონირების ეფექტიანობის შესახებ დასკვნის განმარტებაში, (ბ) პუნქტში (მე-2 ტიპის დასკვნის შემთხვევაში), ან მომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების აღწერისა და დიზაინის შესახებ

დასკვნის განმარტებაში, (ბ) პუნქტში (პირველი ტიპის დასკვნის შემთხვევაში).

* *მომსახურე ორგანიზაციის სისტემა* – მომსახურე ორგანიზაციის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ არის დაპროექტებული, დანერგილი და პრაქტიკულად ხორციელდება იმისათვის, რომ მომხმარებელ სუბიექტებს გაუწიოს ისეთი ტიპის მომსახურება, რომელსაც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის დასკვნა.

მომსახურე ორგანიზაციის სისტემა (მგსს 3402-ის კონტექსტში) – მომსახურე ორგანიზაციის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ არის შექმნილი, დანერგილი და პრაქტიკულად ხორციელდება იმისათვის, რომ მომხმარებელ სუბიექტებს გაუწიოს ისეთი ტიპის მომსახურება, რომელსაც მოიცავს მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის მარწმუნებელი დასკვნა. მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებული საკუთარი სისტემის აღწერა მოიცავს: ინფორმაციას გაწეული მომსახურების შესახებ, პერიოდს, ან, პირველი ტიპის დასკვნის შემთხვევაში, თარიღს, რომელსაც აღნიშნული აღწერა ეხება; ასევე კონტროლის მიზნებსა და შესაბამის კონტროლის საშუალებებს.

†*მომსახურების პროვაიდერი (ხმსს 1-ის კონტექსტში)* – ფირმის გარე ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია, რომელიც ფირმას აწვდის ხარისხის მართვის სისტემაში ან გარიგებების შესრულებისას გამოსაყენებელ რესურსებს. ტერმინი „მომსახურების პროვაიდერი“ არ მოიცავს ფირმის ქსელს, ქსელის სხვა ფირმებს და არც ქსელის ფარგლებში არსებულ სხვა სტრუქტურებსა და ორგანიზაციებს/

* *მომხმარებელი სუბიექტის აუდიტორი* – აუდიტორი, რომელიც ატარებს მომხმარებელი სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს.

მომხმარებელი სუბიექტის აუდიტორი (მგსს 3402-ის კონტექსტში) – აუდიტორი, რომელიც ატარებს მომხმარებელი სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს და გასცემს დასკვნას ამ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.²⁰

* *მომხმარებელი სუბიექტი* – სუბიექტი, რომელიც იყენებს მომსახურე ორგანიზაციას და რომლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტიც ტარდება.

20. ქვემომსახურე ორგანიზაციის შემთხვევაში, აუდიტორი მომსახურე ორგანიზაციის, რომელიც იყენებს ქვემომსახურე ორგანიზაციის მომსახურებას, ასევე იქნება მომხმარებელი სუბიექტის აუდიტორი.

მომხმარებელი სუბიექტი (მგსს 3402-ის კონტექსტში) – სუბიექტი, რომელიც იყენებს მომსახურე ორგანიზაციას.

* *მომხმარებელი სუბიექტის დამატებითი კონტროლის პროცედურები* – მომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურების მოდელში ნაგულისხმევი კონტროლის პროცედურები, რომლებსაც განახორციელებენ მომხმარებელი სუბიექტები, მაგრამ გაითვალისწინება მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში, თუ ისინი აუცილებელია მისი შიდა კონტროლის სისტემის მიზნების მისაღწევად, რაც ასახულია სისტემის აღწერაში.

მოცილება – სათბურის გაზები, რომელიც სუბიექტმა მოაცილა ატმოსფეროდან, ან რომელიც ატმოსფეროში გაიფრქვეოდა, თუ არ დააკავებდნენ და არ მიმართავდნენ მშთანთქმელისკენ.

* *მტკიცებები* – ფინანსურ ანგარიშგებაში მკაფიოდ ან სხვაგვარად წარმოდგენილი ოფიციალური ინფორმაცია, რომელიც ეხება აღიარებას, შეფასებას, წარდგენას და განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებულ ინფორმაციას და ხელმძღვანელობა წარმოადგენს იმის წარმოსაჩენად, რომ ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად. მტკიცებებს აუდიტორი იყენებს სხვადასხვა ტიპის პოტენციური უზუსტობების განსახილველად, როდესაც ავლენს და აფასებს არსებითი უზუსტობის რისკებს და ატარებს საპასუხო პროცედურებს მათზე რეაგირების მიზნით.

მტკიცებულება – პრაქტიკოსის მიერ დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად გამოყენებული ინფორმაცია. მტკიცებულება მოიცავს როგორც შესაფერისი საინფორმაციო სისტემების ინფორმაციას, თუ ასეთი არსებობს, ისე სხვა ინფორმაციას. მგსს-ების მიზნებისთვის:

- (i) საკმარისობა არის მტკიცებულებების რაოდენობის საზომი;
- (ii) შესაფერისობა არის მტკიცებულებების ხარისხის საზომი.

მცირე საწარმო – სუბიექტი, რომელსაც ტიპურად ახასიათებს შემდეგი ხარისხობრივი ნიშნები:

- ა) საკუთრება და მართვა კონცენტრირებულია მცირერიცხოვანი პირების ხელში (ხშირად, ერთი პირის ხელში – ან ფიზიკური პირის, ან სხვა საწარმოს ხელში, რომელსაც ეკუთვნის ეს საწარმო, იმ პირობით, თუ შესაკუთრეს გააჩნია სათანადო ხარისხობრივი ნიშნები); და
- ბ) რომელსაც ასევე შეიძლება ახასიათებდეს ქვემოთ ჩამოთვლილი ნიშნებიდან ერთი ან მეტი:
 - (i) მარტივი ოპერაციები;
 - (ii) მარტივი აღრიცხვის სისტემა;

- (iii) მცირე რაოდენობის ბიზნესის მიმართულებები და მცირე-რიცხოვანი ნომენკლატურის პროდუქცია;
- (iv) შეზღუდული შიდა კონტროლის პროცედურები;
- (v) მცირე რაოდენობის მართვის იერარქიული დონეები, რომელთაც პასუხისმგებლობა აკისრიათ ფართო სპექტრის კონტროლის მექანიზმებზე;
- (vi) მცირერიცხოვანი პერსონალი, რომლებზეც დელეგირებულია ფართო სპექტრის მოვალეობები.

ზემოთ ჩამოთვლილი ხარისხობრივი ნიშნები არ არის ყოვლისმომცველი და ამომწურავი და აუცილებელი არ არის, რომ ყველა მცირე საწარმოს ყველა ეს ნიშანი ახასიათებდეს.

შთანთქმელი – ფიზიკური მოწყობილობა ან პროცესი, რომელიც ატმოსფეროდან შთანთქავს სათბურის გაზებს.

ორგანიზაციული საზღვრები – საზღვრები, რომლითაც დგინდება, რომელი საქმიანობა უნდა აისახოს სუბიექტის სათბურის გაზების ანგარიში.

ოპერაციების მნიშვნელოვანი კატეგორია, მნიშვნელოვანი ანგარიშის ნაშთი ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული მნიშვნელოვანი ინფორმაცია – ოპერაციების კატეგორია, ანგარიშის ნაშთი ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული ინფორმაცია, რომლის შესახებაც არსებობს ერთი ან რამდენიმე რელევანტური მტკიცება

**პარტნიორი* – ნებისმიერი პირი, რომელსაც აქვს იმის უფლებამოსილება, რომ ფირმას დაავალოს პროფესიული მომსახურების გარიგების შესრულება.

პასუხისმგებელი მხარე (მგს-ების კონტექსტში) – მხარე(ებ)ი, რომელიც პასუხისმგებელია შესაბამის განსახილველ საკითხზე.

პასუხისმგებელი მხარე – (დმსს 4400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) მხარე(ებ)ი, რომელიც (რომლებიც) პასუხისმგებელია (პასუხისმგებლები არიან) განსახილველ საგანზე, რომლის მიმართაც ტარდება შეთანხმებული პროცედურები.

**პერსონალი* – ფირმის პარტნიორები და თანამშრომლები.

* *პირველი აუდიტის გარიგება* – გარიგება, რომლის დროსაც ან:

- ა) წინა პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი არ ჩატარებულა; ან
- ბ) წინა პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი ჩატარებული ჰქონდა წინამორბედ აუდიტორს.

პერსპექტიული ფინანსური ინფორმაცია – ფინანსური ინფორმაცია, რომელიც დაფუძნებულია პირობით დაშვებებზე მომავალში მოსახდენი მოვლენებისა და სუბიექტის შესაძლო ქმედებების შესახებ.

პრაქტიკოსი – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი.

პრაქტიკოსი (მგსს 3000-ის კონტექსტში) – პირ(ებ)ი, რომელიც (რომლებიც) ასრულებს (ასრულებენ) გარიგებას (როგორც წესი, გარიგების პარტნიორი ან გარიგების გუნდის სხვა წევრები, ან, შესაბამის შემთხვევებში, ფირმა). როდესაც წინამდებარე მგსს აშკარად ითვალისწინებს, რომ გარკვეული მოთხოვნა ან ვალდებულება გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს აუცილებლად, მაშინ ტერმინის „პრაქტიკოსი“ ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“.

პრაქტიკოსი (მგსს 2400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი. ეს ტერმინი მოიცავს გარიგების პარტნიორს ან გარიგების გუნდის სხვა წევრებს, ან, შესაბამის შემთხვევებში, ფირმას. თუ წინამდებარე მგსს აშკარად ითვალისწინებს, რომ გარკვეული მოთხოვნა ან ვალდებულება გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს აუცილებლად, მაშინ ტერმინის „პრაქტიკოსი“ ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“. საჭიროების შემთხვევაში, ცნებებში „გარიგების პარტნიორი“ და „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

პრაქტიკოსი (დმსს 4410-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) – საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი, რომელიც ასრულებს კომპილაციურ გარიგებას. ეს ტერმინი მოიცავს გარიგების პარტნიორს ან გარიგების გუნდის სხვა წევრებს, ან, შესაბამის შემთხვევებში, ფირმას. თუ წინამდებარე დმსს აშკარად ითვალისწინებს, რომ გარკვეული მოთხოვნა ან ვალდებულება გარიგების პარტნიორმა უნდა შეასრულოს აუცილებლად, მაშინ ტერმინის „პრაქტიკოსი“ ნაცვლად გამოიყენება ტერმინი „გარიგების პარტნიორი“. საჭიროების შემთხვევაში, ცნებებში „გარიგების პარტნიორი“ და „ფირმა“ იგულისხმება სახელმწიფო სექტორის ეკვივალენტური ცნებები.

პრაქტიკოსის ექსპერტი – ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა მარწმუნებელი მომსახურების გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს პრაქტიკოსი საკმარისი და შესაფერისი მტკიცებულებების მოპოვებაში დასახმარებლად. პრაქტიკოსის ექსპერტი შეიძლება იყოს პრაქტიკოსის შიდა ექსპერტი (რომელიც არის ამ პრაქტიკოსის ფირმის ან ქსელის ფირმის პარტნიორი ან თანამშრომელი, მათ შორის დროებითი თანამშრომელი) ან პრაქტიკოსის გარე ექსპერტი.

*პროფესიონალი ბუღალტერი*²¹ – პირი, რომელიც არის ბსფ-ის წევრი ორგანიზაციის წევრი.

* *პროფესიული სტანდარტები* – აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები და სათანადო ეთიკური მოთხოვნები.

† *პროფესიული სტანდარტები (ხმს 1-ის კონტექსტში)* – აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს სტანდარტები, როგორც განმარტებულია აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „*ხარისხის მართვის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების ცნობარის წინასიტყვაობაში*“ და ასევე სათანადო ეთიკური მოთხოვნები.

† *პროფესიული განსჯა* – შესაბამისი პრაქტიკული მომზადების, ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენება პროფესიული სტანდარტებით განსაზღვრულ კონტექსტში, ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას ფორმის ხარისხის მართვის სისტემის შექმნის, დანერგვისა და ფუნქციონირებისთვის შესაფერისი სამოქმედო კურსის შესახებ.

პროფესიული განსჯა (მსჯელობა) (მგს 3000-ის (გადახინჯული) კონტექსტში) – შესაბამისი პრაქტიკული მომზადების, ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენება მარწმუნებელი გარიგებებისა და ეთიკის სტანდარტებით განსაზღვრულ კონტექსტში, პრაქტიკოსის მიერ მოცემულ გარიგებასთან დაკავშირებული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი სამოქმედო კურსის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას.

პროფესიული განსჯა (მსჯელობა) (მგს 2400-ის (გადახინჯული) კონტექსტში) – შესაბამისი პრაქტიკული მომზადების, ცოდნისა და გამოცდილების გამოყენება მარწმუნებელი გარიგებების, ბუღალტრული აღრიცხვისა და ეთიკის სტანდარტებით განსაზღვრულ კონტექსტში, აუდიტორის მიერ მიმოხილვის გარიგებასთან დაკავშირებული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი სამოქმედო კურსის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას.

*† *პროფესიული სკეპტიციზმი* – გარკვეული მიდგომა/პოზიცია სამუშაოს შესრულების მიმართ, რომელიც გულისხმობს კრიტიკულ აზროვნებასა და სიფრთხილის გამოჩენას ისეთ პირობებთან მიმართებით, რომლებიც შეიძლება მიანიშნებდეს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ შესაძლო უზუსტობაზე, ასევე აუდიტის მტკიცებულებების კრიტიკულ შეფასებას.

21. როგორც განმარტებულია ბესს-ის კოდექსში.

პროფესიული სკეპტიციზმი (მგსს 3000-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) – გარკვეული მიდგომა/პოზიცია სამუშაოს შესრულების მიმართ, რომელიც გულისხმობს კრიტიკულ აზროვნებასა და სიფრთხილის გამოჩენას ისეთ პირობებთან მიმართებით, რომლებიც შეიძლება მიაწინებდეს შესაძლო უზუსტობაზე, ასევე მტკიცებულებების კრიტიკულ შეფასებას.

პროფორმა კორექტირებები – დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციასთან მიმართებაში, ამგვარი კორექტირებები მოიცავს:

- (i) დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციაში შეტანილ კორექტირებებს, რომლებიც გვიჩვენებს მნიშვნელოვანი მოვლენის ან ოპერაციის (შემდგომში „მოვლენა“ ან „ოპერაცია“) გავლენას ისე, თითქოს ეს მოვლენა მოხდა ან ეს ოპერაცია განხორციელდა ადრე, ილუსტრაციის მიზნებისთვის შერჩეული თარიღისთვის; და
- (ii) დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციაში შეტანილ კორექტირებებს, რომლებიც აუცილებელია პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციისთვის ისეთი საფუძვლით, რომელიც შეესაბამება ანგარიშვალდებული სუბიექტის („სუბიექტი“) ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლებს და ამ საფუძვლების მიხედვით განსაზღვრულ მის სააღრიცხვო პოლიტიკას.

პროფორმა ინფორმაციის კორექტირებები მოიცავს შესაბამის ფინანსურ ინფორმაციას სუბიექტის შესახებ, რომელიც შეძენილია ან შეძენას ექვემდებარება („შეძენილი საწარმო“), ან სუბიექტის შესახებ, რომლის აქტივებიც გასხვისებულია ან გასხვისებას ექვემდებარება („გასხვისებული საწარმო“), იმ მოცულობით, რა მოცულობითაც ეს ინფორმაცია გამოიყენება პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციისთვის (შემდგომში „შეძენილი საწარმოს ან გასხვისებული საწარმოს ფინანსური ინფორმაცია“).

პროფორმა ფინანსური ინფორმაცია – ფინანსური ინფორმაცია, რომელიც წარმოდგენილია კორექტირებებთან ერთად, დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციაზე ამა თუ იმ მოვლენის ან ოპერაციის გავლენის საილუსტრაციოდ, რასაც ადგილი ექნებოდა იმ შემთხვევაში, თუ ეს მოვლენა მოხდებოდა ან ეს ოპერაცია განხორციელდებოდა ადრე, ილუსტრაციის მიზნებისთვის შერჩეული თარიღისთვის. წინამდებარე მგსს-ში იგულისხმება, რომ პროფორმა ფინანსური ინფორმაცია წარმოდგენილია სვეტიცხურით ფორმატით, რომელიც მოიცავს (ა) დაუკორექტირებელ ფინანსურ ინფორმაციას; (ბ) პროფორმა კორექტირებებს; და (გ) საბოლოო სვეტს, მიღებული პროფორმა ინფორმაციისთვის.

რაოდენობრივი შეფასება – სუბიექტთან პირდაპირ ან არაპირდაპირ დაკავშირებული სათბურის გაზების რაოდენობის განსაზღვრის პროცესი, რომელიც გაიფრქვა ატმოსფეროში (ან მოცილებულ იქნა ატმოსფეროდან)

ემისიის კონკრეტული წყაროების, ან კონკრეტული მშთანთქმელების მიხედვით.

**რელევანტური მტკიცებები* – ოპერაციების ამა თუ იმ კატეგორიის, ანგარიშის ნაშთის ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული ინფორმაციის შესახებ მტკიცება მიიჩნევა რელევანტურად, თუ მასთან დაკავშირებით არსებობს გამოვლენილი არსებითი უზუსტობის რისკი. მტკიცების რელევანტურობას აუდიტორი მანამდე ადგენს, სანამ განიხილავს მასთან დაკავშირებულ რომელიმე კონტროლის პროცედურას (ე.ი. თანდაყოლილი რისკი)

** რისკის შეფასების პროცედურები* – აუდიტის პროცედურები, რომლებიც ტარდება სუბიექტისა და მისი გარემოს, მათ შორის, მისი შიდა კონტროლის შესახებ წარმოდგენის შესაქმნელად, თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკების გამოსავლენად და შესაფასებლად, ფინანსური ანგარიშგებისა და კონკრეტული მტკიცებების დონეზე.

** რწმუნება* – (იხ. დასაბუთებული რწმუნება)

** სააღრიცხვო შეფასება* – ფულადი სიდიდე, რომლის მიახლოებითი მნიშვნელობის განსაზღვრაზე ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების მოთხოვნების შესაბამისად გავლენას ახდენს შეფასების განუსაზღვრელობა.

** სააღრიცხვო შეფასების შედეგი* – სააღრიცხვო შეფასების ფაქტობრივი ფულადი სიდიდე, რომელიც გამოთვლილია შესაბამისი ოპერაცი(ებ)ის, მოვლენ(ებ)ის ან პირობ(ებ)ის შედეგების მიხედვით, რომლებიც განხილული იყო სააღრიცხვო შეფასების გამოთვლისას.

საბაზისო წელი – კონკრეტული წელი ან მრავალი წლის საშუალო, რომელსაც უდარებენ სუბიექტის ემისიებს წლების განმავლობაში.

** საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება* – საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგების წარდგენისთვის დადგენილი საფუძვლების შესაბამისად მომზადებული ფინანსური ანგარიშგება.

** საერთო დანიშნულების საფუძვლები* – ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები, რომლებიც შემუშავებულია ფინანსურ ინფორმაციაზე ფართო სპექტრის მომხმარებელთა საერთო მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად. ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები შეიძლება იყოს სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები ან შესაბამისობის საფუძვლები.

ტერმინი „სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები“ გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ისეთი საფუძვლების აღსანიშნავად, რომელიც მოითხოვს ამ საფუძვლების მოთხოვნების დაცვას და:

- ა) აღიარებს, აშკარად თუ ნაგულისხმევი სახით, რომ ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად ასახვის მისაღწევად, შეიძლება საჭირო გახდეს ხელმძღვანელობის მხრიდან იმაზე მეტი ინფორმაციის გამჟღავნება, ვიდრე ამას კონკრეტულად მოითხოვს მოცემული საფუძვლები; ან
- ბ) აშკარად აღიარებს, რომ სამართლიანი წარდგენის მისაღწევად, შეიძლება საჭირო გახდეს ხელმძღვანელობის მხრიდან მოცემული საფუძვლების რომელიმე მოთხოვნიდან გადახვევა. იგულისხმება, რომ ასეთ გადახვევას ადგილი ექნება მხოლოდ განსაკუთრებით იშვიათ გარემოებებში.

ტერმინი „შესაბამისობის საფუძვლები“ გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ისეთი საფუძვლების აღსანიშნავად, რომელიც მოითხოვს მოცემული საფუძვლების მოთხოვნების დაცვას, მაგრამ არ შეიცავს ზემოთ განხილულ (ა) და (ბ) აღიარებას.²²

*საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტერი*²³ – ნებისმიერი პროფესიონალი ბუღალტერი, მისი ფუნქციური კლასიფიკაციის მიუხედავად (მაგ., აუდიტი, გადასახადები ან კოსულტაციები) ფირმაში, რომელიც პროფესიულ მომსახურებას ეწევა. ეს ტერმინი გამოიყენება საზოგადოებრივი პრაქტიკით დაკავებული პროფესიონალი ბუღალტრების ფირმის აღსანიშნავადაც.

† *სათანადო ეთიკური მოთხოვნები (ხმს 1-ის კონტექსტში)* – პროფესიული ეთიკის პრინციპები და ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება პროფესიონალ ბუღალტრებზე, როდესაც ატარებენ ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს ან მიმოხილვას, ან ასრულებენ სხვა სახის მარწმუნებელი ან დაკავშირებული მომსახურების გარიგებებს. სათანადო ეთიკური მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბესსს-ის კოდექსის იმ დებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან და მიმოხილვასთან, ან სხვა სახის მარწმუნებელ ან დაკავშირებულ მომსახურებასთან, ასევე ეროვნული კანონმდებლობით განსაზღვრულ ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც ამ კოდექსის მოთხოვნებზე უფრო შემზღულდევლია.

† *სათანადო ეთიკური მოთხოვნები (ხმს 2-ის კონტექსტში)* – პროფესიული ეთიკის პრინციპები და ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება პროფესიონალ ბუღალტრებზე აუდიტის ჩატარებისას. სათანადო ეთიკური მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს პროფესიონალი ბუღალტრების

22. ასს 200, პუნქტი 13(ა).

23. როგორც განმარტებულია ბესსს-ის კოდექსში.

ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის (მათ შორის, დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) (ბესსს-ის კოდექსი) იმ დებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან, ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც ამ კოდექსის მოთხოვნებზე უფრო შემზღუდველია.

** სათანადო ეთიკური მოთხოვნები (ასს-ების კონტექსტში)* – ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება გარიგების გუნდსა და გარიგების ხარისხის მიმოხილველზე აუდიტის გარიგების შესრულებისას და, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) (ბესსს-ის კოდექსი) იმ დებულებებს, რომლებიც ეხება ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს, ასევე ეროვნული კანონმდებლობით განსაზღვრულ ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც ამ კოდექსის მოთხოვნებზე უფრო შემზღუდველია.

სათანადო ეთიკური მოთხოვნები მგსს 2400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში – პროფესიული ეთიკის პრინციპები და ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება პროფესიონალ ბუღალტრებზე ფინანსური ანგარიშგების მიმოხილვის ჩატარებისას. სათანადო ეთიკური მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) იმ დებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია მიმოხილვის გარიგებებთან, ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც ამ კოდექსის მოთხოვნებზე უფრო შემზღუდველია.

სათანადო ეთიკური მოთხოვნები (დმსს 4400-ის (გადასინჯული) კონტექსტში) – პროფესიული ეთიკის პრინციპები და ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება გარიგების გუნდზე შეთანხმებული პროცედურების ჩატარებაზე გარიგების შესრულების დროს. სათანადო ეთიკური მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის დებულებებს, (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) (ბესსს-ის კოდექსი) და ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც ამ კოდექსის მოთხოვნებზე უფრო შემზღუდველია.

სათანადო ეთიკური მოთხოვნები (დმსს 4410 (გადასინჯული) კონტექსტში) – პროფესიული ეთიკის პრინციპები და ეთიკური მოთხოვნები, რომლებიც ვრცელდება გარიგების გუნდზე კომპილაციური გარიგების შესრულების დროს. სათანადო ეთიკური მოთხოვნები, როგორც წესი, მოიცავს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს პროფესიონალი

ბულატრების ეთიკის საერთაშორისო კოდექსის დებულებებს (მათ შორის დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტები) (ბესსს-ის კოდექსი) და ასევე ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ ეთიკურ მოთხოვნებს, რომლებიც ამ კოდექსის მოთხოვნებზე უფრო შემზღუდველია.

სათბურის გაზები – ნახშიროჟანგი (HO_2) და ნებისმიერი სხვა გაზები, რომლებიც სათანადო კრიტერიუმების თანახმად, უნდა აისახოს სათბურის გაზების ემისიების ანგარიშში, როგორცაა მაგალითად: მეთანი, აზოტის ქვეჟანგი; გოგირდის ჰექსაფტორიდი; ჰიდროფტორნახშირბადები; პერფტორნახშირბადები და ქლორფტორნახშირბადები. ნახშიროჟანგის გარდა სხვა გაზები ხშირად გამოისახება, როგორც ნახშიროჟანგის ექვივალენტები (HO_2 -ე).

საინფორმაციო-ტექნოლოგიური გარემო – პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც დანერგილი აქვს სუბიექტს, ასევე საინფორმაციო ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურა (ტექნიკური უზრუნველყოფა, საოპერაციო სისტემები და სხვ.) და პროგრამული უზრუნველყოფა, რომლებიც გამოიყენება სუბიექტის ოპერაციების განსახორციელებლად და დასახული სტრატეგიების პრაქტიკაში რეალიზებისთვის.

* *საინფორმაციო ტექნოლოგიების (სტ) საერთო კონტროლის პროცედურები* – კონტროლის პროცედურები, რომლებიც დაწესებულია სუბიექტის იმ სტ პროცესებზე, რომლებიც ხელს უწყობს სტ გარემოს სათანადოდ მუშაობას უწყვეტად, მათ შორის ინფორმაციის დამუშავებასთან დაკავშირებული კონტროლის პროცედურების ეფექტიან ფუნქციონირებასა და ინფორმაციის მთლიანობას (ე.ი. სისრულე, სისწორე და ვალიდურობა) სუბიექტის საინფორმაციო სისტემაში. ასევე იხილეთ *სტ გარემოს* განმარტება.

* *საკმარისობა (აუდიტის მტკიცებულებების)* – აუდიტის მტკიცებულებების რაოდენობის საზომი. აუდიტის მტკიცებულებების საჭირო რაოდენობაზე გავლენას ახდენს არსებითი უზუსტობის რისკების აუდიტორისეული შეფასება და ასევე ამგვარი აუდიტის მტკიცებულებების ხარისხი.

* *სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები* – (იხ. ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლები და საერთო დანიშნულების საფუძვლები)

† *საფონდო ბირჟაზე კოტირებული სუბიექტი* – სუბიექტი, რომლის აქციები ან სავალო ფასიანი ქაღალდები კოტირებული ან დაშვებულია საფონდო ბირჟის სავაჭრო სისტემაში ოფიციალურ საფონდო ბირჟაზე, ან იყიდება ოფიციალური საფონდო ბირჟის ან სხვა ანალოგიური ორგანოს მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად.

სუბიექტი (მგსს 3410-ის კონტექსტში) – იურიდიული პირი, ეკონომიკური ერთეული, ან იურიდიული პირის ან ეკონომიკური ერთეულის იდენ-

ტიფიცირებადი ნაწილი (მაგალითად, ერთი ქარხანა ან სხვა სახის სივრცე, როგორცაა ნაგავსაყრელის ტერიტორია), ან იურიდიული ან სხვა ტიპის ერთეულების ან მათი ნაწილების ერთობლიობა (მაგალითად, ერთობლივი საწარმო), რომელთანაც დაკავშირებულია ანგარიშში ასახული სათბურის გაზის ემისიები.

* *სამუშაო არსებითობა* – აღნიშნავს აუდიტორის მიერ დადგენილ სიდიდეს (თანხას) ან სიდიდეებს (თანხებს), რომელიც ნაკლებია მთლიანი ფინანსური ანგარიშგებისთვის დადგენილ არსებითობის დონეზე და განკუთვნილია იმისათვის, რომ მისაღებ დონემდე შემცირდეს იმის ალბათობა, რომ შეუსწორებელი და გამოუვლენელი უზუსტობების ჯამური სიდიდე გადააჭარბებს მთლიანი ფინანსური ანგარიშგებისათვის დადგენილ არსებითობას. საჭიროების შემთხვევაში, სამუშაო არსებითობა ასევე აღნიშნავს აუდიტორის მიერ დადგენილ სიდიდეს (თანხას) ან სიდიდეებს (თანხებს), რომელიც ნაკლებია კონკრეტული კატეგორიების ოპერაციების, ანგარიშთა ნაშთების ან განმარტებითი შენიშვნებისათვის დადგენილ არსებითობის დონეზე ან დონეებზე.

† საპასუხო ზომა (ხარისხის მართვის სისტემასთან დაკავშირებით) – პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც ფორმას განსაზღვრული და დაწერილი აქვს ხარისხის ერთ ან რამდენიმე რისკზე რეაგირებისთვის: (იხ. პუნქტები გ25–გ27, გ50)

- (i) პოლიტიკა არის პრინციპული დებულებები იმის შესახებ, რა უნდა გაკეთდეს ან რა არ უნდა გაკეთდეს ხარისხის რისკ(ებ)ზე ზემოქმედებისთვის. ამგვარი დებულებები შესაძლოა წარმოდგენილი იყოს დოკუმენტის სახით, აშკარად ჩანდეს ინფორმირების სხვა საშუალებებში/შეტყობინებებში ან იგულისხმებოდეს მოქმედებებსა და გადაწყვეტილებებში;
- (ii) პროცედურები არის პოლიტიკის პრაქტიკაში რეალიზებისთვის განკუთვნილი ქმედებები.

* *საწყისი ნაშთები* – იმ ანგარიშების ნაშთები, რომლებიც არსებობდა საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისში. საწყისი ნაშთები ეყრდნობა წინა პერიოდის საბოლოო ნაშთებს და ასახავს წინა პერიოდების ოპერაციებისა და მოვლენების და წინა პერიოდში გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის შედეგებს. საწყისი ნაშთები ასევე მოიცავს საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისში არსებულ ისეთ საკითხებს, რომელთა გამჟღავნებაც მოითხოვება ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში, როგორცაა, მაგალითად, პირობითი და სახელშეკრულებო ვალდებულებები.

სახელმწიფო სექტორი – აღნიშნავს ეროვნულ მთავრობას, რეგიონალურ (მაგალითად, შტატის, პროვინციის, ტერიტორიული ერთეულის) ხელისუფლებას, ადგილობრივ (ქალაქებისა და რაიონული ცენტრების) ხელი-

სუფლებას და მათთან დაკავშირებულ სამთავრობო დაწესებულებებს (მაგალითად, სააგენტოებს, საბჭოებს, კომისიებსა და საწარმოებს).

* *სპეციალური დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება* – ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მომზადებულია სპეციალური დანიშნულების საფუძვლების შესაბამისად.

* *სპეციალური დანიშნულების საფუძვლები* – ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები, რომლებიც განკუთვნილია ფინანსურ ინფორმაციაზე სპეციფიკური მომხმარებლების მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად. ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები შეიძლება იყოს სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები, ან შესაბამისობის საფუძვლები²⁴.

სტ-ის გამოყენებით გამოწვეული რისკები – სუბიექტის საინფორმაციო სისტემაში ინფორმაციის დამუშავებასთან დაკავშირებული კონტროლის პროცედურებისთვის დამახასიათებელი არაეფექტური დიზაინი ან ფუნქციონირება, ან ინფორმაციის მთლიანობასთან (ე.ი. ოპერაციებისა და სხვა ინფორმაციის სისრულე, სისწორე და ვალიდურობა) დაკავშირებული რისკები, რაც განპირობებულია სუბიექტის სტ პროცესებთან დაკავშირებული კონტროლის პროცედურების არაეფექტური დიზაინით ან ფუნქციონირებით. (იხ. სტ გარემო)

* *სტატისტიკური შერჩევა* – შერჩევის ნებისმიერი მიდგომა, რომელსაც ახასიათებს შემდეგი ნიშნები:

- ა) შერჩევითი ერთობლიობის მუხლების შემთხვევითი შერჩევა; და
- ბ) ალბათობის თეორიის გამოყენება შერჩევითი ერთობლიობის შედეგების შესაფასებლად, მათ შორის შერჩევის რისკის გასაზომად;

შერჩევის ისეთი მიდგომა, რომელსაც არ ახასიათებს (ა) და (ბ) ქვეპუნქტების ნიშნები, მიიჩნევა არასტატისტიკურ შერჩევად

* *სტრატეგიკაცია* – გენერალური ერთობლიობის ქვეერთობლიობებად დაყოფის პროცესი, როდესაც თითოეული ქვეერთობლიობა წარმოადგენს მსგავსი მახასიათებლების მქონე (ხშირად ფულადი ღირებულება) შერჩევის ერთეულების ჯგუფს.

* *სხვა გარემოებათა ამსახველი აზრები* – აუდიტორის დასკვნაში ჩართული აზრები, რომელიც ისეთ საკითხს ეხება, რომელიც წარდგენილი არ არის ფინანსურ ანგარიშგებაში, არც ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებშია განმარტებული, მაგრამ, აუდიტორის შეფასებით, მათი ცოდნა აუცი-

24. ასს 200, პუნქტი 13(ა).

ლებელია მომხმარებლებისთვის აუდიტის, აუდიტორის პასუხისმგებლობების ან აუდიტორის დასკვნის გასაგებად.

* *სხვა ინფორმაცია* – ფინანსური ან არაფინანსური ინფორმაცია (გარდა ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა), რომელიც სუბიექტის წლიურ ანგარიშშია ასახული.

სხვა ინფორმაცია (მგს 3000 (გადასინჯული) კონტექსტში) – ინფორმაცია (გარდა განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და შესაბამისი მარწმუნებელი ანგარიშისა), რომელიც კანონმდებლობის ან ტრადიციის შესაბამისად ასახულია განსახილველი საგნის ინფორმაციისა და მასზე გაცემული მარწმუნებელი ანგარიშის შემცველ დოკუმენტში.

* *უზუსტობა* – განსხვავება, რომელიც არსებობს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი მუხლის თანხაში, კლასიფიკაციაში, წარდგენაში, ან შესაბამის ახსნა-განმარტებაში და იმ თანხას, კლასიფიკაციას, წარდგენას, ან შესაბამის ახსნა-განმარტებას შორის, რაც ამ მუხლისთვის მოითხოვება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად. უზუსტობა შეიძლება გამოწვეული იყოს შეცდომის ან თაღლითობის შედეგად.

როდესაც აუდიტორი მოსაზრებას გამოთქვამს იმის შესახებ, სამართლიანად არის თუ არა წარდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ან ასახავს თუ არა უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს ფინანსური ანგარიშგება, უზუსტობები ასევე მოიცავს სიდიდის, კლასიფიკაციის, წარდგენის, ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებული ინფორმაციის კორექტირებებსაც, რომლებიც, აუდიტორის აზრით, აუცილებლად შესატანია იმისათვის, რომ ფინანსური ანგარიშგება სამართლიანად იყოს წარდგენილი, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ან ფინანსური ანგარიშგება ასახავდეს უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს.

მგს 3000-ის კონტექსტში, უზუსტობა განმარტებულია შემდეგნაირად: განსხვავება განსახილველი საგნის ინფორმაციასა და კრიტერიუმების გამოყენებით სათანადოდ შეფასებულ ან გაზომილ განსახილველ საგანს შორის. უზუსტობები შეიძლება იყოს წინასწარ განზრახული ან უნებლიე, ხარისხობრივი ან რაოდენობრივი და მოიცავს ინფორმაციის გამოტოვებასაც.

დმს 4410-ის (გადასინჯული) კონტექსტში, უზუსტობა განმარტებულია შემდეგნაირად: განსხვავება ფინანსური ინფორმაციის ამა თუ იმ მუხლის სიდიდეს, კლასიფიკაციას, წარდგენას, ან მის შესახებ განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებულ ინფორმაციასა და იმ სიდიდეს, კლასიფიკაციას, წარდგენას, ან მის შესახებ განმარტებით შენიშვნებში გასამჟღავნებელ ინფორმაციას შორის, რომელიც მოითხოვება ამ მუხლისთვის ფინანსური

ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების მოთხოვნების შესაბამისად. უზუსტობა შეიძლება გამოწვეული იყოს შეცდომის ან თაღლითობის შედეგად.

როდესაც ფინანსური ინფორმაცია მომზადებულია სამართლიანი წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად, უზუსტობები ასევე მოიცავს მუხლის სიდიდის, კლასიფიკაციის, წარდგენის, ან განმარტებით შენიშვნებში გაშლავებული ინფორმაციის კორექტირებებსაც, რომლებიც, პრაქტიკოსის აზრით, აუცილებლად შესატანია, რათა ფინანსური ინფორმაცია სამართლიანად იყოს წარდგენილი, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, ან ფინანსური ინფორმაცია ასახავდეს უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს.

უზუსტობა სხვა ინფორმაციაში – უზუსტობა სხვა ინფორმაციაში მაშინ არსებობს, როდესაც ეს ინფორმაცია არასწორადაა წარმოდგენილი ან სხვა მხრივ არის შეცდომაში შემყვანი (მათ შორის, იმის გამო, რომ გამოტოვებულია ან ბუნდოვნად არის წარმოდგენილი ისეთი ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია სხვა ინფორმაციაში განხილული საკითხის სათანადოდ გასაგებად).

ტესტი – პროცედურების გამოყენება გენერალური ერთობლიობის ზოგიერთი ან ყველა მუხლის მიმართ.

* *უარყოფითი დასტურის მოთხოვნა* – მოთხოვნა იმისა, რომ დამადასტურებელმა მხარემ უშუალოდ აუდიტორს უპასუხოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დამადასტურებელი მხარე არ ეთანხმება დასტურის მოთხოვნაში მოცემულ ინფორმაციას.

* *უპასუხოდ დატოვებული მოთხოვნა* – დადებითი დასტურის მოთხოვნის შემთხვევაში დამადასტურებელი მხარის მიერ დასტურის მოთხოვნაზე პასუხის არგაცემა ან სრული პასუხის არგაცემა, ან უკანდაბრუნებული მოთხოვნა, რომელიც ადრესატს არ მიუღია.

* *უშუალო დახმარება* – შიდა აუდიტორების გამოყენება აუდიტის პროცედურების ჩასატარებლად, როდესაც შიდა აუდიტორები მუშაობენ გარე აუდიტორის ხელმძღვანელობით, მისი ზედამხედველობით და შიდა აუდიტორების მიერ შესრულებულ სამუშაოს იხილავს გარე აუდიტორი.

ფასიანი ქვალდების პროსპექტი – საკანონმდებლო ან მარეგულირებელი მოთხოვნების საფუძველზე გამოცემული დოკუმენტი, რომელიც დაკავშირებულია სუბიექტის ფასიან ქვალდებთან, რომლის მიხედვითაც, როგორც ივარაუდება, მესამე მხარემ უნდა მიიღოს საინვესტიციო გადაწყვეტილება.

* *ფაქტის უზუსტობა (სხვა ინფორმაციასთან მიმართებაში, მგსს 3000 (გადასინჯული) კონტექსტში)* – სხვა ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებული არ არის განსახილველი საგნის ინფორმაციაში ან მარწმუნებელ

ანგარიშში ასახულ საკითხებთან, მაგრამ თვითონ არასწორად არის შედგენილი ან წარდგენილი. ფაქტის არსებითმა უზუსტობამ შეიძლება ექვს ქვეშ დააყენოს იმ დოკუმენტის საიმედოობა, რომელიც შეიცავს განსახილველი საგნის ინფორმაციას.

* *ფინანსური ანგარიშგება* – სტრუქტურული სახით წარმოდგენილი გასული პერიოდის ფინანსური ინფორმაცია, მათ შორის, შესაბამისი ახსნა-განმარტებები, რაც მიზნად ისახავს სუბიექტის იმ ეკონომიკური რესურსების ან ვალდებულებების შესახებ ინფორმირებას, რომელიც არსებობს დროის გარკვეული მომენტისთვის, ან გარკვეული პერიოდის განმავლობაში მათში მომხდარი ცვლილებების ინფორმირებას, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად. ტერმინი „ფინანსური ანგარიშგება“, ჩვეულებრივ, ეხება ფინანსური ანგარიშგების სრულ პაკეტს, როგორც ეს დადგენილია ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების მოთხოვნებით, მაგრამ ასევე შეიძლება აღნიშნავდეს რომელიმე ერთ ფინანსურ ანგარიშგებასაც. შესაბამისი ახსნა-განმარტებები მოიცავს განმარტებითი ან აღწერილობითი ხასიათის ინფორმაციას, რომელიც, როგორც მოითხოვება, ან აშკარად ან ნაგულისხმევი სახით არის ნებადართული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად, იმგვარად არის წარმოდგენილი ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში, ან გაერთიანებულია ფინანსურ ანგარიშგებაში ან ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში სხვა დოკუმენტზე მითითების გზით, სადაც ეს ინფორმაციაა მოცემული.

* *ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლები* – ხელმძღვანელობის და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების მიერ ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლები, რომელიც მისაღებია სუბიექტის ხასიათისა და ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნის გათვალისწინებით, ან, რომლის გამოყენებაც მოითხოვება კანონმდებლობით. დმსს 4410-ის (გადასინჯული)²⁵ კონტექსტში, ფინანსური ანგარიშგების ნაცვლად იგულისხმება ფინანსური ინფორმაცია.

ტერმინი „სამართლიანი წარდგენის საფუძვლები“ გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ისეთი საფუძვლების აღსანიშნავად, რომელიც მოითხოვს ამ საფუძვლების მოთხოვნების დაცვას და:

- ა) აღიარებს, აშკარად თუ ნაგულისხმევი სახით, რომ ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანად ასახვის მისაღწევად, შეიძლება საჭირო გახდეს ხელმძღვანელობის მხრიდან იმაზე მეტი ინფორმაციის

25. დმსს 4410 (გადასინჯული) - „კომპილაციური გარიგებები“.

გამჟღავნება, ვიდრე ამას კონკრეტულად მოითხოვს მოცემული საფუძვლები; ან

- ბ) აშკარად აღიარებს, რომ სამართლიანი წარდგენის მისაღწევად, შეიძლება საჭირო გახდეს ხელმძღვანელობის მხრიდან მოცემული საფუძვლების რომელიმე მოთხოვნიდან გადახვევა. იგულისხმება, რომ ასეთ გადახვევას ადგილი ექნება მხოლოდ განსაკუთრებით იშვიათ გარემოებებში.

ტერმინი „შესაბამისობის საფუძვლები“ გამოიყენება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის ისეთი საფუძვლების აღსანიშნავად, რომელიც მოითხოვს მოცემული საფუძვლების მოთხოვნების დაცვას, მაგრამ არ შეიცავს ზემოთ განხილულ (ა) და (ბ) აღიარებას.

* *ფინანსური ანგარიშგების ელემენტი (ასს 805-ის (გადასინჯული)²⁶ კონტექსტში)* – ფინანსური ანგარიშგების ელემენტი, ან ანგარიში, ან მუხლი.

* *ფინანსური ანგარიშგების თარიღი* – ფინანსური ანგარიშგებით მოცული ბოლო საანგარიშგებო პერიოდის დამთავრების თარიღი.

* *ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღი* – თარიღი, როდესაც სათანადო უფლებამოსილების მქონე პირები ადასტურებენ, რომ მომზადებულია სუბიექტის ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელი ყველა ანგარიში, შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით და პასუხისმგებლობას იღებენ ამ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

* *ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღი* – თარიღი, როდესაც აუდიტორის დასკვნა და აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგება ხელმისაწვდომი ხდება მესამე მხარეებისათვის.

* *ფასს ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები* – ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოცემული ფასს ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები.

*[†] *ფირმა* – ინდივიდუალური პრაქტიკოსი პროფესიონალი ბუღალტერი, პროფესიონალ ბუღალტერთა ამხანაგობა ან კორპორაცია, ან პროფესიონალ ბუღალტერთა სხვა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის სუბიექტი, ანდა სახელმწიფო სექტორის ანალოგიური სტრუქტურული ერთეული.

**ფირმის ხარისხის მართვის სისტემის ნაკლოვანება* – აღნიშნული ნაკლოვანება მაშინ არსებობს, როდესაც:

26. ასს 805 (გადასინჯული) - „სპეციფიკური საკითხები - ერთი ფინანსური ანგარიშგებისა და ფინანსური ანგარიშგების კონკრეტული ელემენტების, ანგარიშების ან მუხლების აუდიტი“.

- (i) დადგენილი არ არის ხარისხის მიზანი, რომლის მიღწევაც მოითხოვება წინამდებარე ხმს-ით;
- (ii) სათანადოდ არ არის გამოვლენილი ან შეფასებული ხარისხის გარკვეული რისკი ან რისკები, რის გამოც სათანადოდ არ არის განსაზღვრული ან გატარებული ამ რისკებზე რეაგირებისთვის განკუთვნილი საპასუხო ზომები; ან
- (iii) გარკვეული საპასუხო ზომა ან ზომები მისაღებ დონემდე არ ამცირებს დაკავშირებული ხარისხის რისკის რეალიზების ალბათობას, ვინაიდან ეს საპასუხო ზომა (ზომები) არ არის სათანადოდ განსაზღვრული, გატარებული ან სათანადოდ არ ფუნქციონირებს; ან
- (iv) ხარისხის მართვის სისტემის რომელიღაც სხვა ასპექტი არ არსებობს, ან არ არის სათანადოდ განსაზღვრული, დანერგილი, ან სათანადოდ არ ფუნქციონირებს. (იხ. გ12 პუნქტი)

* *ქვემომსახურე ორგანიზაცია* – მომსახურე ორგანიზაცია, რომელსაც იყენებს სხვა მომსახურე ორგანიზაცია მომხმარებელი სუბიექტებისთვის ზოგიერთი ისეთი ტიპის მომსახურების შესასრულებლად, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს ამ სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი საინფორმაციო სისტემების ნაწილს.

ქვემომსახურე ორგანიზაცია – (მგს 3402-ის კონტექსტში) – მომსახურე ორგანიზაცია, რომელსაც იყენებს სხვა მომსახურე ორგანიზაცია მომხმარებელი სუბიექტებისთვის ზოგიერთი ისეთი ტიპის მომსახურების შესასრულებლად, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს ამ სუბიექტების ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკუთარი შიდა კონტროლის სისტემის ნაწილს.

ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებები – ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებები, რომელთა მიზანია კონტროლის მიზნის მიღწევის შესახებ დასაბუთებული რწმუნების მოპოვება.

ქვემომსახურე ორგანიზაციის მომსახურების გათვალისწინების მეთოდი *ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის გარეშე* (კონტროლის გამორიცხვის მეთოდი) – მეთოდი, რომელიც გამოიყენება ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეულ მომსახურებასთან მიმართებაში, როდესაც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში გათვალისწინებულია ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურების ხასიათი, მაგრამ ამ ქვემომსახურე ორგანიზაციის შესაბამისი კონტროლის მიზნები და კონტროლის საშუალებები გათვალისწინებული არ არის მომსახურე ორგანიზაციის საკუთარი სისტემის აღწერაში და არც მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის სამუშაოს მასშტაბში. მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებული საკუთარი სისტემის აღწერა და მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის სამუშაოს მასშტაბი მოიცავს მომ-

სახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებებს, რათა მონიტორინგი განახორციელოს ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების ეფექტიანობაზე, რაც შეიძლება გულისხმობდეს მომსახურე ორგანიზაციის მიერ ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის საშუალებების შესახებ გაცემული მარწმუნებელი დასკვნის მიმოხილვას.

ქვემომსახურე ორგანიზაციის მომსახურების გათვალისწინების მეთოდი (ქვემომსახურე ორგანიზაციის კონტროლის ჩათვლით (კონტროლის გათვალისწინების მეთოდი) – მეთოდი, რომელიც გამოიყენება ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეულ მომსახურებებთან მიმართებაში, როდესაც მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში გათვალისწინებულია ქვემომსახურე ორგანიზაციის მიერ გაწეული მომსახურების ხასიათი და, გარდა ამისა, ამ ქვემომსახურე ორგანიზაციის შესაბამისი კონტროლის მიზნებიც და დაკავშირებული კონტროლის საშუალებებიც გათვალისწინებულია მომსახურე ორგანიზაციის მიერ მომზადებულ საკუთარი სისტემის აღწერაში და ასევე მომსახურე ორგანიზაციის აუდიტორის სამუშაოს მასშტაბში.

*† *ქსელი* – მსხვილი სტრუქტურა:

- ა) შექმნილია თანამშრომლობისთვის და
- ბ) აშკარად მიზნად ისახავს მოგების ან დანახარჯების განაწილებას, ან გააჩნია საერთო საკუთრება, საერთო კონტროლის ან მართვის სისტემა, საერთო ხარისხის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, საერთო ბიზნესსტრატეგია, იყენებს საერთო საფირმო ნიშანს ან საერთო პროფესიული რესურსების მნიშვნელოვან ნაწილს.

*† *ქსელის ფირმა* – ფირმა ან სუბიექტი/ქვედანაყოფი, რომელიც ეკუთვნის ფირმის ქსელს.

* *ყოვლისმომცველი* – ტერმინი, რომელიც გამოიყენება უზუსტობების კონტექსტში, ფინანსურ ანგარიშგებაზე უზუსტობების გავლენის აღწერისათვის ან ფინანსურ ანგარიშგებაზე იმ უზუსტობების შესაძლო გავლენის აღწერისათვის, თუ ასეთი არსებობს, რომელთა აღმოჩენა ვერ მოხერხდა საკმარისი და შესაფერისი აუდიტის მტკიცებულებების მოპოვების შეუძლებლობის გამო. ფინანსურ ანგარიშგებაზე უზუსტობის ყოვლისმომცველი გავლენა არის გავლენა, რომელიც აუდიტორის შეფასებით:

- ა) არ შემოიფარგლება მარტო ფინანსური ანგარიშგების ცალკეული ელემენტებით, ანგარიშებით ან მუხლებით;
- ბ) თუ შემოიფარგლება, ეხება ან შეიძლება ეხებოდეს ფინანსური ანგარიშგების არსებით ნაწილს; ან

- გ) ახსნა-განმარტებებთან მიმართებაში, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს მომხმარებლებისთვის ფინანსური ანგარიშგების გაგების თვალსაზრისით.

შეზღუდვების სისტემა და კვოტებით ვაჭრობა – სისტემა, რომელიც ადგენს ემისიების საერთო ზღვრებს, ითვალისწინებს ემისიების ნებართვების (კვოტების) განაწილებას მონაწილეებს შორის და უფლებას აძლევს მათ ივაჭრონ ერთმანეთთან კვოტებითა და ემისიების კრედიტებით.

შეზღუდული რწმუნება (მგსს 2400-ის კონტექსტში) – რწმუნების დონე, წინამდებარე მგსს-ის შესაბამისად გამოტანილი პრაქტიკოსის დასკვნის საფუძველი, რომელიც მიიღწევა იმ შემთხვევაში, როდესაც გარიგების რისკი მართალია შემცირებულია მოცემული გარიგების გარემოებებისთვის მისაღებ დონემდე, მაგრამ მაინც უფრო მაღალია დასაბუთებული რწმუნების გარიგების რისკთან შედარებით. მტკიცებულებების მოსაპოვებლად ჩატარებული პროცედურების ხასიათი, ვადები და მოცულობა ერთობლიობაში სულ მცირე იმისთვის მაინც არის საკმარისი, რომ პრაქტიკოსმა მიიღოს რწმუნების გონივრული დონე. იმისათვის, რომ პრაქტიკოსის მიერ მიღწეული რწმუნების დონე გონივრული იყოს, ის, სავარაუდოდ, ხელს უნდა უწყობდეს გამიზნული მომხმარებლების ნდობის დონის ამაღლებას ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

შეზღუდული რწმუნების გარიგება – (იხ. *მარწმუნებელი გარიგება*)

* *შეთანხმებული პროცედურები* – პროცედურები, რომლებზეც შეთანხმდნენ პრაქტიკოსი და დამკვეთი მხარე (და სხვა მხარეები, შესაბამის შემთხვევაში)

* *შემდგომი მოვლენები* – მოვლენები, რომლებიც მოხდა ფინანსური ანგარიშგების თარიღსა და აუდიტორის დასკვნის თარიღს შორის დროის პერიოდში; ასევე, ფაქტები, რომელთა შესახებ აუდიტორისათვის ცნობილი გახდა აუდიტორის დასკვნის თარიღის შემდეგ.

* *შერჩევა* – (იხ. *აუდიტორული შერჩევა*)

* *შერჩევის რისკი* – რისკი იმისა, რომ აუდიტორის დასკვნა, რომელიც ეყრდნობა შერჩევით ერთობლიობას, შესაძლოა განსხვავდებოდეს იმ დასკვნისგან, რომელსაც აუდიტორი გამოიტანდა, თუ იმავე პროცედურებს გენერალურ ერთობლიობაზე ჩატარებდა. შერჩევის რისკმა შეიძლება გამოიწვიოს ორი ტიპის არასწორი დასკვნის გაკეთება:

- ა) აუდიტორი კონტროლის ტესტის დროს დასკვნის, რომ კონტროლი იმაზე უფრო ეფექტურია, ვიდრე ეს სინამდვილეშია; ან, ელემენტების ტესტების შემთხვევაში დასკვნის, რომ არსებითი უზუსტობა არ არსებობს მაშინ, როდესაც სინამდვილეში არსებობს. აუდიტორს უფრო მეტად აწუხებს მსგავსი არასწორი დასკვნა, რადგან ეს მოქმედებს აუ-

დიტის ეფექტიანობაზე და უფრო სავარაუდოა, რომ აუდიტორი არასწორ აუდიტორულ მოსაზრებას ჩამოაყალიბებს;

ბ) აუდიტორი კონტროლის ტესტის დროს დაასკვნის, რომ კონტროლი უფრო ნაკლებად ეფექტურია, ვიდრე ეს სინამდვილეშია, ან ელემენტების ტესტების შემთხვევაში დაასკვნის, რომ არსებითი უზუსტობა არსებობს, მაშინ, როდესაც სინამდვილეში არ არსებობს. ასეთი ტიპის არასწორი დასკვნა მოქმედებს აუდიტის მწარმოებლურობაზე, რადგან, ჩვეულებრივ, მოითხოვს დამატებითი სამუშაოების ჩატარებას იმის დასადგენად, რომ თავდაპირველი დასკვნები არასწორი იყო.

* *შერჩევის ერთეული* – გენერალური ერთობლიობის შემადგენელი ინდივიდუალური მუხლები.

* *შესაბამისი მონაცემები* – შესადარისი ინფორმაცია, როდესაც წინა პერიოდის თანხები და სხვა განმარტებები ჩართულია როგორც მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილი და განხილულ უნდა იქნეს მხოლოდ მიმდინარე პერიოდის თანხებთან და სხვა განმარტებებთან (ე.წ. „მიმდინარე პერიოდის მონაცემები“) კავშირში. შესაბამისი თანხებისა და განმარტებების დეტალიზების დონე, ძირითადად, განისაზღვრება იმის მიხედვით, რამდენად მნიშვნელოვანია ისინი მიმდინარე პერიოდის მონაცემების გასაგებად.

შესაბამისი განსახილველი საგანი – ფენომენი, რომელიც იზომება ან ფასდება კრიტერიუმების გამოყენებით.

* *შესაბამისობის საფუძვლები* – (იხ. *ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლები და საერთო დანიშნულების საფუძვლები*)

* *შესადარისი ფინანსური ანგარიშგება* – შესადარისი ინფორმაცია, სადაც წინა პერიოდის თანხები და სხვა განმარტებები ასახულია მიმდინარე პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებასთან შედარების მიზნით, მაგრამ თუ მათი აუდიტი ჩატარებულია, მინიშნებულია აუდიტორის მოსაზრებაში. ზემოაღნიშნულ შესადარის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაციის დეტალიზაციის დონე მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაციის დეტალიზაციის დონის შესადარისია.

* *შესადარისი ინფორმაცია* – ფინანსურ ანგარიშგებაში ერთ ან რამდენიმე გასულ პერიოდთან მიმართებით ასახული თანხები და ახსნა-განმარტებები, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად.

* *შესაფერისობა (აუდიტის მტკიცებულებების)* – აუდიტის მტკიცებულების ხარისხის საზომი, რაც გვიჩვენებს, რამდენად რელევანტური და საიმედოა აუდიტის მტკიცებულება აუდიტორის დასკვნების დასასაბუთებლად, რომელსაც ეყრდნობა მისი მოსაზრება.

შესაფერისი კრიტერიუმები – (იხ. კრიტერიუმები)

შესაფერისი კრიტერიუმები (მგს 3410-ის²⁷ კონტექსტში) – კრიტერიუმები, რომლებიც სუბიექტმა გამოიყენა ემისიების რაოდენობრივად გამოსახვისა და სათბური გაზის ანგარიშში ასახვისათვის.

შესაფერისი კრიტერიუმები (მგს 3420-ის²⁸ კონტექსტში) – პასუხისმგებელი მხარის მიერ პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციის დროს გამოყენებული კრიტერიუმები. კრიტერიუმები შეიძლება დადგენილი იყოს სტანდარტების დამდგენი უფლებამოსილი ან აღიარებული ორგანიზაციის მიერ, ან კანონმდებლობით. თუ არ არსებობს დადგენილი კრიტერიუმები, პასუხისმგებელმა მხარემ თვითონ უნდა შეიმუშაოს ისინი.

შესყიდული საკომპენსაციო კვოტები – ემისიის გამოქვითვა, რომლის დროსაც სუბიექტი ფულს იხდის სხვა სუბიექტის ემისიების (ემისიების შემცირება) შემცირებისთვის ან სხვა სუბიექტის მოცილებების (მოცილების გაზრდა) გაზრდისთვის, ჰიპოთეზურ საბაზო სიდიდესთან შედარებით.

* *შეუმჩნელობის რისკი* – რისკი იმისა, რომ აუდიტორის მიერ აუდიტორული რისკის მისაღებ დაბალ დონემდე შემცირების მიზნით ჩატარებული პროცედურები ვერ გამოავლენს არსებულ უზუსტობას, რომელიც შეიძლება არსებითი იყოს ცალკე აღებული ან სხვა უზუსტობებთან ერთად.

* *შეუსწორებელი უზუსტობები* – უზუსტობები, რომლებიც აუდიტორმა დააგროვა აუდიტის პროცესში და გასწორებული არ არის.

* *შეუსაბამობა (ას 720-ის კონტექსტში)* – სხვა ინფორმაცია, რომელიც ეწინააღმდეგება აუდიტირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ ინფორმაციას. არსებითმა შეუსაბამობამ შეიძლება ექვეყემ დააყენოს ადრე მოპოვებული აუდიტის მტკიცებულებების საფუძველზე გამოტანილი დასკვნები და, შესაძლოა, ფინანსურ ანგარიშგებაზე აუდიტორის მიერ გამოთქმული მოსაზრების საფუძველიც.

შეფასება⁽¹⁾ – გამოვლენილი არსებითი უზუსტობის რისკების ანალიზი მათი მნიშვნელოვნების დასადგენად. „შრაფსება“ ამ გაგებით მხოლოდ რისკთან მიმართებით გამოიყენება.

შეფასება⁽²⁾ – შესაბამისი საკითხების/პრობლემების გამოვლენა და გაანალიზება, მათ შორის, აუცილებლობის შემთხვევაში, დამატებითი პროცედურების ჩატარება საკითხის/პრობლემის შესახებ კონკრეტული დასკვნის

27. მგს 3410 – „მარწმუნებელი გარიგებები სათბურის გაზების ანგარიშის შესახებ“.

28. მგს 3420 – „მარწმუნებელი გარიგებები დასკვნის შედგენაზე ფასიანი ქაღალდების პროსპექტში გათვალისწინებული პროფორმა ფინანსური ინფორმაციის კომპილაციასთან დაკავშირებით“.

გამოსატანად. ამ გაგებით, ტერმინი „შეფასება“, როგორც წესი, გამოიყენება სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით, მათ შორის მტკიცებულებებთან, პროცედურების შედეგებსა და ამა თუ იმ რისკზე რეაგირების მიზნით ხელმძღვანელობის მიერ გატარებული ზომების ეფექტიანობასთან მიმართებით (იხ. ასევე *შეფასება* ⁽¹⁾, ამ ტერმინის გამოყენების სხვა კონტექსტის გასაგებად).

* *შეფასების განუსაზღვრელობა* – შეფასების გამოთვლისთვის დამახასიათებელი არასაკმარისი სიზუსტის გავლენა შეფასებაზე.

შეცდომა – შეცდომა ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელიც არ არის განზრახ ჩადენილი, მათ შორის თანხის ან განმარტებითი ხასიათის ინფორმაციის გამოტოვება.

* *შიდა აუდიტის განყოფილება* – სუბიექტის განყოფილება/დანაყოფი, რომელიც ასრულებს მარწმუნებელ და საკონსულტაციო მომსახურებას, რომლის მიზანია სუბიექტის მართვის, რისკების მართვისა და შიდა კონტროლის პროცესების ეფექტიანობის შეფასება და გაუმჯობესება.

შიდა აუდიტორები – პირები, რომლებიც ასრულებენ შიდა აუდიტის განყოფილების ფუნქციებს. შიდა აუდიტორები შეიძლება იყვნენ შიდა აუდიტის ან სხვა ანალოგიური განყოფილების თანამშრომლები.

* *შიდა კონტროლი* – პროცედურული პროცესი, რომელიც დააპროექტეს, დანერგეს და ამუშავებენ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, ხელმძღვანელობა და სხვა პერსონალი, რათა უზრუნველყონ დასაბუთებული რწმუნება იმისა, რომ მიღწეულია სუბიექტის მიზნები, რომლებიც ეხება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საიმედოობას, ოპერაციების მწარმოებლურობასა და ეფექტიანობას, ასევე მოქმედ კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ ნორმებთან შესაბამისობას. ტერმინი „კონტროლი“ ეხება შიდა კონტროლის ერთი ან მეტი კომპონენტის ნებისმიერ ასპექტს.

* *შიდა კონტროლის ნაკლოვანება* – ნაკლოვანება, რომელიც იმ შემთხვევაში არსებობს, როდესაც:

- ა) კონტროლის პროცედურა ისეთნაირად შემუშავდა, დაინერგა ან ფუნქციონირებს, რომ ვერ უზრუნველყოფს ფინანსური ანგარიშგების უზუსტობების დროულად თავიდან აცილებას, ან გამოვლენასა და გამოსწორებას; ან
- ბ) არ არსებობს კონტროლის პროცედურა, რომელიც აუცილებელია ფინანსური ანგარიშგების უზუსტობების დროულად თავიდან ასაცილებლად, ან გამოსავლენად და გამოსასწორებლად.

* *შიდა კონტროლის სისტემა* – სისტემა, რომელიც შექმნეს, დანერგეს და ამუშავებენ მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები, ხელმძღ-

ვანელობა და სხვა პერსონალი, რათა მოიპოვონ დასაბუთებული რწმუნება იმის შესახებ, რომ მიღწეულია სუბიექტის მიზნები, რომლებიც ეხება ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საიმედოობას, ოპერაციების მწარმოებლურობასა და ეფექტიანობას, ასევე მოქმედი კანონმდებლობისა და სხვა მარეგულირებელი ნორმების დაცვას. ასს-ების მიზნებისთვის, შიდა კონტროლის სისტემა შედგება ხუთი ურთიერთდაკავშირებული კომპონენტისგან:

- (i) კონტროლის გარემო;
- (ii) სუბიექტის რისკის შეფასების პროცესი;
- (iii) სუბიექტის შიდა კონტროლის სისტემის მონიტორინგის პროცესი;
- (iv) საინფორმაციო სისტემა და კომუნიკაცია; და
- (v) მაკონტროლებელი საქმიანობა.

* *შიდა კონტროლის მნიშვნელოვანი ნაკლოვანება* – შიდა კონტროლის ნაკლოვანება ან ნაკლოვანებათა ერთობლიობა, რომლებიც, აუდიტორის პროფესიული შეფასებით, იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ იმსახურებს მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების ყურადღებას.

შუალედური ფინანსური ინფორმაცია ან ანგარიშგება – ეს არის ფინანსური ინფორმაცია (რომელიც შესაძლოა მცირე იყოს სრულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან შედარებით), რომლის გამოცემა ხდება ფინანსური წლის შუალედური თარიღებისთვის (ჩვეულებრივ, ნახევარწლიურად ან კვარტალურად).

* *ძირითადი პროცედურა* – აუდიტის პროცედურა, რომელიც განკუთვნილია არსებითი უზუსტობების გამოსავლენად მტკიცების დონეზე. ძირითადი პროცედურა შედგება:

- ა) თითოეული კატეგორიის ოპერაციის, ანგარიშთა ნაშთებისა და ახსნა-განმარტებების ელემენტების ტესტირებისა; და
- ბ) ძირითადი ანალიზური პროცედურებისაგან.

* *წინამორბედი აუდიტორი* – სხვა აუდიტორული ფირმის აუდიტორი, რომელმაც ჩაატარა სუბიექტის წინა პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი და რომელიც შეცვალა ამჟამინდელმა აუდიტორმა.

* *წინაპირობა, რომელიც ეხება ხელმძღვანელობისა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების პასუხისმგებლობას და რომლის საფუძველზეც ტარდება აუდიტი* – გულისხმობს იმ ფაქტს, რომ ხელმძღვანელობამ და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა აღიარეს და ესმით, რომ მათ გააჩნიათ ქვემოთ ჩამოთვლილი პასუხისმგებლობები, რომლებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ასს-ების შესაბამისად აუდიტის ჩასატარებლად. ე.ი. პასუხისმგებლობა:

- ა) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის სათანადო საფუძვლების შესაბამისად, მათ შორის, მის სამართლიან წარდგენაზე, სადაც შესაფერისია;
- ბ) შიდა კონტროლზე, როგორცაა ხელმძღვანელობა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები აუცილებლად მიიჩნევენ ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას; და
- გ) აუდიტორი უზრუნველყონ:
 - (i) ყველა იმ ინფორმაციით, რომლის შესახებაც იცის ხელმძღვანელობამ და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელმა პირებმა, რომ ფინანსური ანგარიშგების მომზადების შესაფერისია, კერძოდ, ჩანაწერები, დოკუმენტაცია და სხვა მასალა;
 - (ii) ისეთი დამატებითი ინფორმაციით, რომელიც აუდიტის მიზნებისთვის შეიძლება მოითხოვოს აუდიტორმა ხელმძღვანელობისა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირებისგან; და
 - (iii) სუბიექტში ისეთ პირებთან შეუზღუდავი კონტაქტით, ვისგანაც აუდიტორი აუცილებლად მიიჩნევს აუდიტის მტკიცებულების მიღებას.

სამართლიანი წარდგენის საფუძვლების შემთხვევაში, ზემოთ მოცემული (ა) პუნქტი შეიძლება ჩამოყალიბდეს, როგორც „ფინანსური ანგარიშგების მომზადება და სამართლიანად წარდგენა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად“, ან „ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მომზადება, რომელიც ასახავს უტყუარ და სამართლიან თვალსაზრისს, ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის საფუძვლების შესაბამისად“.

წინაპირობა, რომელიც ეხება ხელმძღვანელობისა და, სადაც შესაფერისია, მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირების პასუხისმგებლობას და რომლის საფუძველზეც ტარდება აუდიტი“ ასევე შეიძლება მოვიხსენიოთ, როგორც „წინაპირობა“.

წლიური ანგარიში – დოკუმენტი, ან დოკუმენტების ნაკრები, რომელსაც, როგორც წესი, ყოველწლიურად ამზადებენ ხელმძღვანელობა ან მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები კანონმდებლობის შესაბამისად, ან ტრადიციისამებრ, რომლის მიზანია მესაკუთრეებს (ან ანალოგიურ დაინტერესებულ მხარეებს) მიაწოდონ ინფორმაცია, სუბიექტის ოპერაციების, ფინანსური შედეგებისა და ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, რაც ასახულია ფინანსურ ანგარიშგებაში. წლიური ანგარიში შეიცავს, ან წლიურ ანგარიშს ახლავს ფინანსური ანგარიშგება და მასზე გაცემული აუდი-

ტორის დასკვნა და, ჩვეულებისამებრ, მოიცავს ინფორმაციას სუბიექტის მიღწევების, სამომავლო პერსპექტივისა და რისკებისა და განუსაზღვრელობების შესახებ, სუბიექტის მმართველი ორგანოს მიერ მომზადებულ დოკუმენტს და ანგარიშებს სუბიექტის მართვის საკითხებთან დაკავშირებით.

* *წყარო* – ფიზიკური ობიექტი ან პროცესი, რომელიც ატმოსფეროში აფრქვევს სათბურის გაზებს.

* ხარისხის მიზნები – ხარისხის მართვის სისტემის კომპონენტებთან დაკავშირებული, დასახული სასურველი შედეგები, რომლის მიღწევაც უნდა უზრუნველყოს ფირმამ.

* ხარისხის რისკი – რისკი, რომელიც გონივრულობის ფარგლებში, მოსალოდნელია, რომ

(i) წარმოიქმნას; და

(ii) ინდივიდუალურად ან ხარისხის სხვა რისკებთან ერთად უარყოფითად იმოქმედოს ერთი ან რამდენიმე ხარისხის მიზნის მიღწევაზე.

* ხარისხის მართვის სისტემა – სისტემა, რომელიც ფირმამ შექმნა, დანერგა და ამუშავებს იმისთვის, რომ მიიღოს დასაბუთებული რწმუნება იმის შესახებ, რომ:

(i) ფირმა და მისი პერსონალი თავიანთ პასუხისმგებლობებს ასრულებენ პროფესიული სტანდარტებისა და შესაფერისი საკანონმდებლო და სხვა მარეგულირებელი მოთხოვნების შესაბამისად და გარიგებებსაც ასრულებენ ამგვარი სტანდარტებისა და მოთხოვნების დაცვით; და

(ii) ფირმის ან გარიგების პარტნიორების მიერ გაცემული დასკვნები (ანგარიშები) კონკრეტული გარემოებების შესაფერისია.

* *ხელახლა გამოთვლა* – დოკუმენტების ან ჩანაწერების არითმეტიკული სისწორის შემოწმება.

* *ხელახლა შესრულება* – აუდიტორის მიერ ამა თუ იმ პროცედურის ან კონტროლის პროცედურის დამოუკიდებლად შესრულება, რომელიც თავდაპირველად შესრულებული იყო სუბიექტის შიდა კონტროლის სისტემის ფარგლებში.

* *ხელმძღვანელობა* – პირ(ებ)ი, რომლებსაც აკისრიათ სუბიექტის საქმიანობის წარმართვაზე აღმასრულებელი პასუხისმგებლობა. ზოგიერთ იურისდიქციაში, ზოგ სუბიექტში ხელმძღვანელობაში შედის მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი ზოგიერთი ან ყველა პირი, მაგალითად, მმართველი საბჭოს აღმასრულებელი წევრები, ან მესაკუთრე მმართველი.

* *ხელმძღვანელობის მიკერძოება* – ინფორმაციის მომზადების პროცესში ხელმძღვანელობის არასაკმარისი ნეიტრალობა.

* ხელმძღვანელობის წერტილოვანი შეფასება – სიდიდე, რომელიც ხელმძღვანელობამ შეარჩია ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარების ან განმარტებით შენიშვნებში გამჟღავნებისთვის სააღრიცხვო შეფასების სახით.

* ხელმძღვანელობის ექსპერტი – ფიზიკური პირი ან ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია ექსპერტული ცოდნა ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის გარდა სხვა სფეროში და რომლის მიერ აღნიშნულ სფეროში შესრულებულ სამუშაოს იყენებს სუბიექტი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაში დახმარებისთვის.

* ხელმძღვანელობის მიერ წარდგენილი ოფიციალური ინფორმაცია – ხელმძღვანელობის მიერ აუდიტორისათვის წარდგენილი წერილობითი განცხადება, გარკვეული საკითხების დადასტურების ან სხვა აუდიტის მტკიცებულების მხარდაჭერის მიზნით. ამ კონტექსტში ხელმძღვანელობის მიერ წარდგენილი ოფიციალური ინფორმაცია არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებას და მასში მოცემულ მტკიცებებს, ან შესაბამის საბუღალტრო წიგნებსა და ბუღალტრულ ჩანაწერებს.

წვდომის (სარგებლობის უფლების) კონტროლი – პროცედურები, რომლებიც განკუთვნილია ოპერატიული ტერმინალური მოწყობილობებით, პროგრამებითა და მონაცემებით სარგებლობის უფლების შესაზღუდად. წვდომის კონტროლი შედგება „მომხმარებლის ავთენტიფიკაციისა“ და „მომხმარებლის ავტორიზაციის“ კონტროლის პროცედურებისაგან. „მომხმარებლის ავთენტიფიკაციის“ კონტროლი, როგორც წესი, მომხმარებლის დადგენას ცდილობს სისტემაში შესასვლელი საიდენტიფიკაციო მონაცემების მეშვეობით, პაროლებით, ბარათებითა ან პირის ბიომეტრული მონაცემებით. „მომხმარებლის ავტორიზაციის“ კონტროლი მოიცავს წესებს, რომლის მეშვეობითაც დგინდება კომპიუტერული რესურსები, რომლით სარგებლობის უფლებაც აქვს თითოეულ მომხმარებელს. კონკრეტულად ამგვარი პროცედურები განკუთვნილია იმისათვის, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ან გამოვლენილი:

- ა) ოპერატიული ტერმინალური მოწყობილობებით, პროგრამებითა და მონაცემებით უნებართვო სარგებლობა;
- ბ) უნებართვოდ (არავტორიზებული) ოპერაციების გატარება;
- გ) კომპიუტერული პროგრამების გამოყენება არაუფლებამოსილი პერსონალის მიერ;
- დ) ისეთი კომპიუტერული პროგრამების გამოყენება, რომლის გამოყენებაც ნებადართული არ არის.

* *ჯგუფი* – ანგარიშვალდებული სუბიექტი, რომლისთვისაც მზადდება ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება.

* *ჯგუფის აუდიტი* – ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი.

* *ჯგუფის აუდიტორი* – ჯგუფის გარიგების პარტნიორი და გარიგების გუნდის წევრები, კომპონენტის აუდიტორების გარდა. ჯგუფის აუდიტორი პასუხისმგებელია:

- (i) ჯგუფის აუდიტის საერთო სტრატეგიის განსაზღვრასა და ჯგუფის აუდიტის გეგმის შედგენაზე;
- (ii) კომპონენტის აუდიტორებზე ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის განხორციელებაზე და მათი სამუშაოს მიმოხილვაზე;
- (iii) მოპოვებული აუდიტის მტკიცებულებებიდან გამოტანილი დასკვნების, როგორც ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესახებ მოსაზრების ჩამოყალიბების საფუძვლის, შეფასებაზე.

* *ჯგუფის აუდიტორული მოსაზრება* – აუდიტორული მოსაზრება ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

* *ჯგუფის გარიგების პარტნიორი* – გარიგების პარტნიორი²⁹, რომელიც პასუხისმგებელია ჯგუფის აუდიტზე.

* *ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგება* – ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მოიცავს რამდენიმე სუბიექტის ან ბიზნესერთეულის ფინანსურ ინფორმაციას კონსოლიდაციის პროცესის მეშვეობით. წინამდებარე ასს-ის მიზნებისთვის კონსოლიდაციის პროცესი მოიცავს:

- (i) კონსოლიდაციას, პროპორციულ კონსოლიდაციას ან ბუღალტრული აღრიცხვის წილობრივ მეთოდს;
- (ii) ისეთი სუბიექტების ან ბიზნესერთეულების ფინანსური ინფორმაციის ნაერთი ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, რომელთაც არ გააჩნიათ მშობელი საწარმო, არამედ საერთო კონტროლს ექვემდებარებიან ან საერთო ხელმძღვანელობა ჰყავთ; ან
- (iii) ისეთი სუბიექტების ან ბიზნესერთეულების ფინანსური ინფორმაციის აგრეგირებას, როგორც არის, მაგალითად ფილიალები ან ქვედანაყოფები.

* *ჯგუფის ხელმძღვანელობა* – ხელმძღვანელობა, რომელიც პასუხისმგებელია ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე.

* *ჯგუფის სამუშაო არსებითობა* – ჯგუფის აუდიტორის მიერ დადგენილი სამუშაო არსებითობა³⁰, რომელიც ეხება მთლიანად ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებას.

29. ასს 220 (გადასინჯული), პუნქტი 12(ა).

30. ასს 320 – „არსებითობა აუდიტის დაგეგმვისა და ჩატარების დროს“, მე-9 და მე-11 პუნქტები.

ეთიკისა და აუდიტის საერთაშორისო ფონდი (IFEATM), აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო (IAASB®) და ზუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია (IFAC®) პასუხს არ აგებენ იმ ზარალზე, რომელიც განიცადა პირმა, წინამდებარე გამოცემაში გამოყენებული მასალის საფუძველზე მოქმედების ან თავის შეკავების შედეგად, მიუხედავად იმისა, რითი იყო გამოწვეული ეს ზარალი, დაუდევრობით თუ სხვა მიზეზით.

International Standards on Auditing (აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებს), the International Standard on Auditing for Audits of Financial Statements of Less Complex Entities (ნაკლებად რთული სუბიექტების ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტს), International Standards on Assurance Engagements (მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Review Engagements (მიმოხილვის გარიგებების საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Quality Management (ხარისხის მართვის საერთაშორისო სტანდარტებს), International Standards on Related Services (აუდიტთან დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტებს), International Auditing Practice Notes (აუდიტის საერთაშორისო პრაქტიკის შენიშვნებს), განსახილველ პროექტებს, საკონსულტაციო დოკუმენტებსა და IAASB-ს სხვა პუბლიკაციებს გამოსცემს IFAC და საავტორო უფლებაც IFAC-ს ეკუთვნის.

საავტორო უფლება © 2024 წლის აგვისტო, ეკუთვნის IFAC-ს. ყველა უფლება დაცულია. პირადი ან არაკომერციული სარგებლობისთვის (ე.ი. პროფესიული ან კვლევის მიზნებისთვის) შესაძლებელია ამ სახელმძღვანელოს ორიგინალური ვერსიის უფასოდ გადმოწერა ან შეძენა www.iaasb.org ვებგვერდის მეშვეობით. ამ დოკუმენტის თარგმნის, გამრავლების, შენახვის, გადაცემის ან სხვა ანალოგიური წესით გამოყენებისთვის აუცილებელია IFAC-ის წერილობითი ნებართვა.

The ‘International Auditing and Assurance Standards Board’, ‘International Standards on Auditing’, ‘International Standard on Auditing for Audits of Financial Statements of Less Complex Entities’, ‘International Standards on Assurance Engagements’, ‘International Standards on Review Engagements’, ‘International Standards on Quality Management’, ‘International Standards on Related Services’, ‘International Auditing Practice Notes’, ‘IAASB’, ‘ISA’, ‘ISA for LCE’, ‘ISAE’, ‘ISRE’, ‘ISRS’, ‘ISQM’, ‘IAPN’ და ლოგო IAASB IFAC-ის სავაჭრო ნიშნებია, ან IFAC-ის რეგისტრირებული სავაჭრო და მომსახურების ნიშნებია აშშ-სა და სხვა ქვეყნებში.

IAASB-ს საქმიანობისთვის აუცილებელი პროცესების განხორციელებას ხელს უწყობს International Foundation for Ethics and Audit™ (IFEATM).

საავტორო უფლების, სავაჭრო ნიშნებისა და ნებართვის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად გთხოვთ მიმართოთ [permissions](mailto:permissions@ifac.org) ან დაგვიკავშირდეთ permissions@ifac.org.

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017

T+1(212) 286-9344 F+1(212) 286-9570

www.iaasb.org

978-1-60815-581-1

წინამდებარე ხარისხის მართვის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების ცნობარი, 2023-2024 წლების გამოცემა, რომელიც მოამზადა International Auditing and Assurance Standards Board და 2024 წლის აგვისტოში ინგლისურ ენაზე გამოსცა International Federation of Accountants (IFAC), ქართულ ენაზე თარგმნა ფინანსთა სამინისტროს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურმა 2025 წლის იანვარში და გამოიცემა IFAC-ის ნებართვით. ხარისხის მართვის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების ცნობარის 2023-2024 წლების გამოცემის თარგმნის პროცედურული პროცესი განიხილა IFAC-მა და თარგმანი შესრულდა „დადგენილება პოლიტიკის შესახებ - IFAC-ის მიერ გამოცემული სტანდარტების თარგმნისა და გამრავლების პოლიტიკა“ - შესაბამისად. ხარისხის მართვის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების ცნობარის 2023-2024 წლების გამოცემის დამტკიცებულ ტექსტად მიიჩნევა IFAC-ის მიერ ინგლისურ ენაზე გამოცემული ტექსტი. IFAC თავის თავზე არ იღებს არანაირ პასუხისმგებლობას თარგმანის სისწორესა და სისრულეზე, ან ქმედებებზე, რომლებიც შეიძლება მოჰყვეს ცნობარის გამოყენებას.

ხარისხის მართვის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების ცნობარი, 2023-2024 წლების გამოცემა, ინგლისურენოვანი ტექსტი © 2024 წ. International Federation of Accountants (IFAC). ყველა უფლება დაცულია.

ხარისხის მართვის, აუდიტის, მიმოხილვის, სხვა მარწმუნებელი და დაკავშირებული მომსახურების საერთაშორისო დოკუმენტების ცნობარი, 2023-2024 წლების გამოცემა, ქართულენოვანი ტექსტი © 2025 წ. International Federation of Accountants (IFAC). ყველა უფლება დაცულია.

ორიგინალური ვერსიის სახელწოდება: *Handbook of International Quality Management, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, 2023-2024 Edition*, ISBN: 978-1-60815-573-6

წინამდებარე დოკუმენტის გამრავლების, შენახვის, ან გადაცემის, ან სხვა ანალოგიური მიზნით გამოყენებისთვის ნებართვის მისაღებად დაგვიკავშირდით: Permissions@ifac.org

სავაჭრო ნიშნები, რეგისტრირებული
სავაჭრო ნიშნები და მომსახურების ნიშნები

International Auditing and Assurance Standards Board®

IAASB®

International Standards on Auditing®

International Standard on Auditing for Audits of Financial Statements
of Less Complex Entities™

International Standards on Assurance Engagements™

International Standards on Review Engagements™

International Standards on Related Services™

International Standards on Quality Management™

International Auditing Practice Notes™

ISA®

ISA for LCE™

ISAE™

ISRE™

ISRS™

ISQM™

IAPN™